

UNIVERSITAIRE

LERARENOPLEIDINGEN

RADBOUD DOCENTEN ACADEMIE

RADBOUD UNIVERSITEIT

Qanu
Catharijnesingel 56
3511 GE Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0773

© 2021 Qanu

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van Qanu en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE UNIVERSITAIRE LERARENOPLEIDINGEN EN DE EDUCATIEVE MINOREN VAN DE RADBOD UNIVERSITEIT	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	7
SAMENSTELLING VAN HET PANEL	7
WERKWIJZE VAN HET PANEL	8
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	12
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING VAN DE MASTEROPLEIDINGEN EN DE EDUCATIEVE MINOREN.....	16
BIJLAGEN.....	38
BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER	40
BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN.....	45
BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S	50
BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA	51
BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN.....	52

Dit rapport is vastgesteld op 20 april 2021.

RAPPORT OVER DE UNIVERSITAIRE LERARENOPLEIDINGEN EN DE EDUCatieve MINOREN VAN DE RADBOUD UNIVERSITEIT

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDINGEN

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen
CROHO-nummer:	68533
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Biologie, Natuurkunde, Scheikunde, Wiskunde
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2020, verlenging termijn verleend tot 31/10/2021 vanwege WHW art. 5.16 lid 4

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	68534
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Duits, Engels, Frans, Griekse en Latijnse taal en cultuur, Nederlands, Spaans
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	01/11/2020, verlenging termijn verleend tot 31/10/2021 vanwege WHW art. 5.16 lid 4

M - Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Naam van de opleiding:	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen
CROHO-nummer:	68535
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Aardrijkskunde, Economie, Bedrijfseconomie (voorheen Management & Organisatie), Filosofie, Geschiedenis en staatsinrichting, Godsdienst en levensbeschouwing, Kunstgeschiedenis, Maatschappijleer en maatschappijwetenschappen
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	voltijd, deeltijd

Onderwijstaal:
Inleverdatum NVAO:

Nederlands
01/11/2020, verlenging termijn verleend tot 31/10/2021 vanwege
WHW art. 5.16 lid 4

Educatieve specialisatie in andere masteropleidingen

Een aantal masteropleidingen aan de Radboud Universiteit biedt de mogelijkheid van een educatieve specialisatie, waarmee men een eerstegraads lesbevoegdheid verkrijgt. De specialisatie omvat het complete traject van 60 EC van de betreffende specialisatie uit de master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs. In bijgaande tabel staan de opleidingen die deze specialisatie bieden.

CROHO	Naam opleiding	Onderwijsvorm	EC	Schoolvak
60257	M Theologie	Voltijd	180	LVHO Levensbeschouwing
66860	M Biology	voltijd	120	LVHO Biologie
66980	M Mathematics	voltijd	120	LVHO Wiskunde
66984	M Physics and Astronomy	voltijd	120	LVHO Natuurkunde
66982	M Science (opleiding in afbouw)	voltijd	120	LVHO Natuurkunde, LVHO Scheikunde
66857	M Chemistry (opleiding in afbouw)	voltijd	120	LVHO Scheikunde
60303	M Molecular Life Sciences (opleiding in afbouw)	voltijd	120	LVHO Scheikunde
66991	M Molecular Sciences (nieuwe opleiding sinds 2020; samenvoeging van Chemistry en Molecular Life Sciences)	voltijd	120	LVHO Scheikunde
60610	M Medical Biology	voltijd	120	LVHO Biologie

Educatieve minor/module

De educatieve minor is een keuzeonderdeel binnen de onderstaande bacheloropleidingen:

<i>Minor voor het schoolvak:</i>	<i>Aangeboden binnen deze bacheloropleiding van de Radboud Universiteit:</i>
Aardrijkskunde	Geografie, Planologie en Milieu
Biologie	Biology
Duits	Duitse Taal en Cultuur
Engels	Engelse Taal en Cultuur
Frans	Afstudeerrichting Frans van de opleiding Romaanse Talen en Culturen
Geschiedenis	Geschiedenis
Grieks en Latijn	Griekse en Latijnse Taal en Cultuur
Godsdienst & Levensbeschouwing	Religiewetenschappen; Theologie
Natuurkunde	Natuur- en sterrenkunde; Science
Nederlands	Nederlandse Taal en Cultuur
Scheikunde	Chemistry; Molecular Life Sciences; Science
Spaans	Afstudeerrichting Spaans van de opleiding Romaanse Talen en Culturen
Wiskunde	Wiskunde

Een educatieve minor is geen opleiding en wordt dan ook niet als zodanig geaccrediteerd. Het is echter wel noodzakelijk dat de educatieve minoren door een deskundig panel besproken en geëvalueerd worden, omdat een afgeronde educatieve minor leidt tot een beperkte tweedegraads bevoegdheid. In dit rapport geeft het panel

daarom geen officieel oordeel, maar bespreekt het de minoren per standaard en doet het bijbehorende aanbevelingen.

Op verzoek van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap worden de minoren elke zes jaar meegenomen met de reguliere accreditatie van de academische lerarenopleidingen. Educatieve minoren maken geen onderdeel uit van de academische lerarenopleidingen; studenten volgen de minor binnen hun aan het schoolvak gerelateerde bacheloropleiding. Er is echter voor gekozen om de beoordeling van de minoren bij de academische lerarenopleidingen onder te brengen, omdat deze opleidingen de programma's van de educatieve minoren vormgeven en docenten van de academische lerarenopleidingen doorgaans het onderwijs verzorgen.

Als onderdeel van de Pilot Flexibilisering en vastgelegd in het Besluit experimenten flexibel hoger onderwijs bieden veel onderwijsinstellingen ook een educatieve module aan. De module is doorgaans gelijk aan de educatieve minor, maar studenten van de module hebben reeds een bacheloropleiding voltooid. De module maakt dan ook geen onderdeel uit van een bachelor- of masteropleiding. Omdat de module, net als de minor, een bevoegdheid oplevert, wordt deze ook door het panel besproken en geëvalueerd. Radboud Universiteit biedt sinds 2017 modules aan voor dezelfde schoolvakken als waar ook een minor voor wordt aangeboden.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Radboud Universiteit
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 17 maart 2020 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de universitaire lerarenopleidingen en de educatieve minoren beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. K. (Katrien) Struyven, professor verbonden aan de School voor Educatieve Studies van de Universiteit Hasselt en de Vrije Universiteit Brussel (België) [voorzitter];
- Prof. dr. N. (Nadine) Engels, hoogleraar aan en hoofd van het Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Em. prof. dr. C. (Carel) Jansen, emeritus hoogleraar Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Em. prof. dr. W. (Wilma) Kuiper, emeritus bijzonder hoogleraar Curriculumevaluatie met betrekking tot het bètaonderwijs aan de Universiteit Utrecht;
- Em. prof. dr. J.A. (Joop) van der Schee, emeritus hoogleraar Onderwijsgeografie aan de Vrije Universiteit Amsterdam en de Universiteit Utrecht;
- Dr. B. Th.J. (Bart) Vieveen, voorzitter van het College van Bestuur en rector van de Stichting Stedelijk Gymnasium Leiden;
- B. (Basilía) Pires MSc., alumna masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) in de Bètawetenschappen, specifiek Scheikunde, aan de Universiteit van Amsterdam [student-lid];
- Em. prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer, emeritus hoogleraar Farmacologie aan de aan de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen en de Faculteit der Geneeskunde, en voormalig rector magnificus, van de Universiteit Leiden (referent bètadomein);
- Dr. E.J. (Erik) Kwakernaak, onderwijsadviseur met een expertise op het gebied van vreemdetalendidactiek. Voormalig vakdidacticus Duits aan de Rijksuniversiteit Groningen [referent taal- en cultuurdomein];

- Drs. D.H. (Dirk) Oosthoek, vakdidacticus Filosofie en algemeen lerarenopleider aan de Universiteit Leiden en docent Geschiedenis, Maatschappijleer en Filosofie bij de Christelijke scholengemeenschap Melanchthon in Schiebroek en Rotterdam [referent mens- en maatschappijdomein].

Het panel werd ondersteund door P. (Petra) van den Hoorn MSc., die optrad als secretaris. Zij werd in de parallelsessies ondersteund door dr. M.J. (Marijn) Hollestelle en V. (Valérie) Drost MSc.

Het digitale bezoek van het visitatiepanel Universitaire Lerarenopleidingen aan de Radboud Docenten Academie van de Radboud Universiteit vond plaats op 1 en 2 oktober 2020.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de universitaire lerarenopleidingen en de educatieve minoren van de Radboud Universiteit was onderdeel van de visitatiegroep Universitaire Lerarenopleidingen. Van maart 2020 tot en met juni 2021 beoordeelde het panel in totaal 33 opleidingen en 11 educatieve minoren/modules aan 11 universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Tilburg University, Radboud Universiteit, Universiteit Leiden, Wageningen University, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Eindhoven, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Twente en Technische Universiteit Delft.

Het cluster Universitaire Lerarenopleidingen heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau Qanu. Petra van den Hoorn MSc. begeleidde het cluster als eerste coördinator (hierna aangeduid als de coördinator). Zij werd daarin bijgestaan door dr. Fiona Schouten als tweede coördinator. Samen met Peter Hildering MSc. en dr. Marijn Hollestelle traden zij tevens op als secretaris in het cluster. Allen zijn werkzaam bij Qanu en zijn door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. K. (Katrien) Struyven (voorzitter);
- Dr. C.M. (Chiel) van den Akker (referent);
- Dr. P.A. (Sander) Bax (panellid/referent);
- Dr. M. (Mathijs) Booden (referent);
- Drs. L.J.M. (Liliane) Bouma-Ploumen (panellid);
- Em. prof. dr. D.D. (Douwe) Breimer (panellid/referent);
- Em. prof. dr. J. (Jos) van den Broek (panellid/referent);
- Dr. P.A.C. (Pieter) de Bruijn (panellid);
- E.L. (Erik) Cats MA (panellid);
- Drs. H.M. (Harry) Claessen (panellid);
- Prof. dr. M (Mieke) de Cock (panellid/referent);
- M.A.P. (Marije) Derksen MA (student-lid)
- Em. prof. dr. H.M.C. (Harrie) Eijkelhof (panellid);
- Prof. dr. N. (Nadine) Engels (panellid);
- Drs. I.E. (Ingrid) Faas (panellid);
- Dr. J. (Johan) Graus (panellid);
- Dr. D. (Deniz) Haydar (referent);
- B. (Bernadette) de Heer MA (student-lid)
- Drs. M.M.G.M. (Marcelle) Hobma (panellid);
- Prof. dr. E.M.H. (Helena) Houvenaghel (referent);
- Em. prof. dr. C. (Carel) Jansen (panellid);

- Dr. J.F.H. (Frank) Kupper (panellid);
- Em. prof. dr. W. (Wilmad) Kuiper (panellid);
- Dr. E.J. (Erik) Kwakernaak (referent);
- Prof. dr. W.M. (Wander) Lowie (referent);
- Drs. C.L.C.M. (Lieke) Meijs (panellid);
- Prof. dr. A. (André) Mottart (panellid/referent);
- Drs. A. (Anita) Oosterloo (referent);
- Drs. D.H. (Dirk) Oosthoek (panellid/referent);
- J.G.M. (Hans) Palings MSc. (referent);
- B. (Britt) Pertijs MA (student-lid)
- Em. prof. dr. A. (Albert) Pilot (referent);
- B. (Basilia) Pires MSc (student-lid)
- J. (Joke) Rentrop MEd (referent);
- Drs. J. (Joost) van Rijn (panellid);
- Drs. A.P.F.M. (Ton) Roelofs (panellid);
- Em. prof. dr. J.A. (Joop) van der Schee (panellid/referent);
- Dr. J.M.L. (Jeanette) den Toonder (referent);
- Dr. B. Th.J. (Bart) Vieveen (panellid);
- Drs. H.E.E. (Evelyne) Vos (referent).

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter aanwezig was bij alle visitaties, en diverse panelleden bij meerdere visitaties aanwezig waren.
2. De coördinator was aanwezig bij het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elke visitatie.
3. De coördinator had regelmatig contact met de penvoerder van de Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL) om afspraken te maken over de te volgen werkwijze van de opleidingen en het panel.

Vorbereiding

Op 10 januari 2020 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde de coördinator de panelvoorzitter over haar rol tijdens de visitaties. Ook werd zij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van visitaties en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 21 februari 2020, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen.

De coördinator stelde voor elke visitatie steeds een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de instelling. De instelling selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarbij werd ook het moment van het ontwikkelgesprek bepaald, dat de opleidingen na afloop van de visitatie met het panel voeren omtrent mogelijke verbeteringen vanuit een ontwikkelperspectief. Het ontwikkelgesprek maakt geen onderdeel uit van de beoordeling, en kan dus direct na de visitatie plaatsvinden, maar ook op een later moment. Op basis van dit gesprek wordt een apart ontwikkelverslag gemaakt. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 4.

In de aanloop naar de visitatie van de Radboud Universiteit ontving Qanu het zelfevaluatie-rapport van de opleidingen en stuurde dit door aan de panelleden. De coördinator en panelvoorzitter ontvingen van de opleidingen een lijst van afgestudeerden uit de periode 2016/17 tot en met 2018/19. Daarop maakten zij een selectie van de afstudeerdossiers van ten minste vijftien alumni van elk van de te beoordelen opleidingen. De drie masteropleidingen vertegenwoordigen echter meerdere schoolvakken, waarvoor de instelling afzonderlijk een

lesbevoegdheid uitreikt. Daarom werd zeker gesteld dat elk schoolvak vertegenwoordigd werd met het einddossier van minstens twee alumni. Voor de opleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Bètawetenschappen werden vijftien dossiers geselecteerd: vier dossiers voor Biologie; drie voor Natuurkunde; vier voor Wiskunde en vier voor Scheikunde. Voor de opleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Taal- en Cultuurwetenschappen werden vijftien dossiers geselecteerd: drie voor Duits, Engels en Frans; twee voor Nederlands, Spaans en Griekse en Latijnse taal en cultuur. Voor de opleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in de Mens- en Maatschappijwetenschappen werden vanwege het grotere aantal schoolvakspecialisaties zeventien dossiers geselecteerd: voor Aardrijkskunde, Bedrijfseconomie, Algemene Economie, Filosofie, Geschiedenis en Staatsinrichting, Kunstgeschiedenis, Maatschappijleer en Management & Organisatie werden twee dossiers geselecteerd. Voor het schoolvak Godsdienst en Levensbeschouwing is één dossier geselecteerd; in de afgelopen zes jaar had dit schoolvak één alumnus. Voor de educatieve minoren werden steeds twee eindwerken per afstudeerrichting (schoolvak) door het panel bestudeerd. Voor het schoolvak Grieks & Latijn en Spaans was dat niet mogelijk, beide schoolvakken hadden slechts één alumnus. Die dossiers werden automatisch geselecteerd. In totaal werden 24 minordossiers geselecteerd. Bij de selectie van de alumnidossiers hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in de betrokken stageschool, begeleider en het gegeven eindcijfer.

In maart 2020 werd bekend gemaakt dat alle universiteiten vanwege de COVID-19 pandemie voor onbepaalde tijd moesten sluiten. De visitatie van de Radboud Universiteit die oorspronkelijk in die maand plaats zou vinden werd geannuleerd. Na de zomer gaf de Radboud Universiteit aan geïnteresseerd te zijn in een online visitatie. De projectcoördinator informeerde bij de panelvoorzitter of zij bereid zou zijn de visitatie in digitale vorm uit te voeren. Na haar instemming vroeg en ontving de coördinator ook bij de andere panelleden goedkeuring voor een online visitatie. Afgesproken werd dat de online visitatie van de opleidingen op 1 en 2 oktober 2020 zou plaatsvinden, op voorwaarde dat het panel bij het doornemen van het zelfevaluatie rapport, einddossiers en andere schriftelijke documenten alsnog kon besluiten dat een fysieke visitatie noodzakelijk is (een zogenaamde go/no go beslissing). Daarnaast werd de Radboud Universiteit gevraagd een addendum aan te leveren waarin beschreven staat hoe de opleidingen het afgelopen halfjaar zijn omgegaan met de genomen maatregelen rondom de COVID-19 pandemie. De coördinator en de contactpersoon van de opleidingen maakten in overleg met de panelvoorzitter een digitaal bezoekprogramma.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie rapport, de eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren en de aanvullende documentatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Tijdens dit vooroverleg bekrachtigde het panel zijn unanieme akkoord op een online visitatie.

Online bezoek

Voorafgaand aan en tijdens de visitatie bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een volledig overzicht van het bestudeerde materiaal is te vinden in bijlage 5. Het panel sprak met het management en verantwoordelijken van de Radboud Docenten Academie, studenten en docenten van de opleidingen, werkplekbegeleiders, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een online inloopspreekuur. Van deze gelegenheid heeft niemand gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de tweede coördinator omwille van een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de Radboud Docenten Academie met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de secretaris en de voorzitter gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Radboud Docenten Academie en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De Radboud Docenten Academie beoogt studenten op te leiden tot academische leraren die voorloper zijn in hun vak en hun beroep. Afgestudeerden onderscheiden zich op het gebied van multiperspectivisme en creativiteit: vanuit een onderzoekende houding werken ze met behulp van verschillende bronnen aan nieuwe en nuttige onderwijsconcepten die het onderwijs beter maken. Het panel waardeert deze visie; ze stimuleert studenten om aan onderwijsvernieuwing te werken en om boven de stof te staan. Het panel waardeert de initiatieven van de academie om het lerarentekort terug te dringen en de lerarenopleiding aantrekkelijker te maken.

De beoogde leerresultaten van de lerarenopleidingen zijn passend voor academische masteropleidingen, en sluiten aan bij de startbekwaamheid voor een eerstegraads leraar zoals omschreven in de wettelijke bekwaamheidseisen. Ook de visie van de docentenacademie is volgens het panel goed in de eindtermen terug te zien. Door het goede contact met het werkveld sluiten de beoogde leerresultaten bovendien goed aan bij de wensen vanuit het beroepenveld. Ook over het beroepsbeeld, waarin de ideale docent wordt geschetst, is het panel te spreken.

Onderwijsleeromgeving

De lerarenopleidingen bieden naar het oordeel van het panel een weldoordacht, goed gestructureerd en samenhangend curriculum aan, waarin alle elementen uit de beoogde leerresultaten terug te vinden zijn. Het academisch gehalte van de lerarenopleidingen is op orde en de drie rollen van de academisch opgeleide leraar zijn goed in het programma te herkennen. De onderliggende schoolvakspecialisaties krijgen voldoende aandacht en sneeuwen niet onder in het grotere geheel van de opleiding. Tegelijkertijd wordt ook de samenwerking opgezocht, waardoor specialisaties en opleidingen elkaar versterken. De coherente organisatie van de opleidingen, met leerlijnen die samenkomen in het portfolio en de stage, vindt het panel een sterke eigenschap. Hierdoor is het geïntegreerde karakter van het docentschap ook in de opleiding goed te herkennen. Sommige studenten moeten wennen aan de complexiteit van de opleiding en de combinatie tussen cursussen op het instituut en lesgeven op de stageschool. Het panel ondersteunt de initiatieven die de docentenacademie reeds heeft genomen om studenten hierbij te ondersteunen en het moedigt de opleidingen aan hierin te blijven investeren.

Het panel is tevreden over de variatie aan werkvormen en keuzemogelijkheden in de opleiding. Studenten worden hierdoor voldoende aangezet tot kennisdeling, reflectie en het formuleren van een visie op het beroep. De stage is van voldoende omvang en er is een geleidelijke opbouw in lesgevendende activiteiten, zodat de student aan het eind van de opleiding zelfstandig voor de klas staat. Stagescholen bieden voldoende mogelijkheden waarmee een student kan oefenen en groeien in het beroep van leraar. Het panel is tevreden over de hoeveelheid deskundige begeleiding die studenten tijdens de stage krijgen. Ook het intensieve contact tussen de scholen en de docentenacademie kan het panel waarderen, omdat hiermee de kwaliteit van de stageplek en de voortgang van de student goed worden bewaakt. Wat betreft de niet-opleidingsscholen zou het panel de kwaliteitscontrole van de stageplek graag meer formeel georganiseerd willen zien.

Het panel complimenteert de Radboud Docenten Academie met haar hechte en toegewijde docententeam. Het panel zou het aantal gepromoveerden wel graag hoger zien. De samenwerking die de academie met de verschillende faculteiten van de instelling opzoekt wordt door het panel aangemoedigd. Het panel is te spreken over de ruime ervaring die het docententeam heeft met het voortgezet onderwijs, waardoor het goed in staat is studenten voor te bereiden op de beroepspraktijk.

Toetsing

De lerarenopleidingen hebben een adequaat systeem van toetsing waarin studenten in voldoende mate, via verschillende toetsvormen, op alle beoogde leerresultaten adequaat worden getoetst. De geïntegreerde toetsing in de vorm van een zestal tentamens waarin de verschillende aspecten van het beroep van leraar bij elkaar worden gebracht is passend bij de geïntegreerde manier waarop de lerarenopleidingen hun curriculum met behulp van

onderwijslijnen hebben ingericht. De opbouw in vergelijkbare toetsvormen en -criteria geeft studenten duidelijkheid over wat aan het eind van de opleiding van hen verwacht wordt, en biedt de mogelijkheid om hier in kennis en vaardigheden naar toe te werken.

De examencommissie vervult haar wettelijke taak op een adequate en proactieve manier, en houdt via steekproeven en evaluaties zicht op de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding. De commissie neemt ook haar verantwoordelijkheid bij de borging van de educatieve minoren en modules en de educatieve specialisaties die zijn ingebed in enkele vakmasteropleidingen. Voor alle opleidingen die naar een lesbevoegdheid leiden bewaakt de commissie of de wettelijke bekwaamheidseisen voldoende in de opleiding getoetst worden. Het panel waardeert de kalibratiesessies die de commissie regelmatig organiseert, met als doel om samen met het docententeam de toetsing in de opleiding te verbeteren.

De drie eindwerken zijn naar het oordeel van het panel passend voor een academische lerarenopleiding en de eindtermen die de Radboud Docenten Academie heeft geformuleerd. De beoordelingsformulieren van de drie eindwerken maken op een transparante manier duidelijk welke kennis en vaardigheden bij het gevraagde niveau horen, en hoe het cijfer is opgebouwd uit de verschillende onderdelen. Het panel is te spreken over de wijze waarop de docentenacademie het principe van samen opleiden ter harte neemt en het werkveld betreft bij de vernieuwing en verbetering van beoordelingsformulieren voor de stages. De automatische totstandkoming van het eindcijfer, op basis van de ingevulde rubrics, gecombineerd met een tweede (en soms nog derde) beoordelaar bij elk eindwerk, vindt het panel een goede werkwijze om de betrouwbaarheid van de beoordeling te borgen. Over het algemeen kon het panel zich vinden in de gegeven eindcijfers. Bij de beoordeling van Ontwerp & Onderzoek adviseert het panel de opleiding te blijven bewaken dat elke student een persoonlijk woordrapport krijgt waarin duidelijk wordt hoe het individuele cijfer tot stand is gekomen.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel stelt vast dat de eindwerken van alle lerarenopleidingen een goede kwaliteit hebben, en laten zien dat studenten de beoogde leerresultaten van de opleidingen realiseren. Alumni lieten een goed gebruik van wetenschappelijke literatuur zien, die ze geflankeerd met reflecties in verbinding brengen met het leraarschap. Het panel concludeert dat het academisch gehalte van de einddossiers op orde is. In het algemeen verdient de taalverzorging aandacht; die was in verschillende dossiers voor verbetering vatbaar. Het panel vindt dat de opleidingen de taalvaardigheid van de studenten beter zouden moeten monitoren. De alumni van de opleidingen gaan voor het overgrote deel als leraar aan het werk. Zowel de alumni als hun werkgevers zijn positief over de aansluiting van de opleidingen op de praktijk van het leraarschap. De scholen herkennen het beroepsbeeld van de docentenacademie en waarderen de alumni die zij aflevert: initiatiefrijke en betrokken docenten, die hun onderwijs op basis van een groot adaptief vermogen en onderzoekende houding durven aanpassen aan wat leerlingen nodig hebben.

Educatieve minoren

Naast de lerarenopleidingen op masterniveau biedt de Radboud Docenten Academie ook dertien educatieve minoren aan. Deze worden aangeboden aan bachelorstudenten. De eindtermen van de educatieve minoren zijn met in achtneming van de wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen afgeleid van de eindtermen van de masteropleidingen. Sommige eindtermen zijn aangepast naar bachelorniveau, andere zijn weggelaten. Het weglaten van de eindtermen gericht op onderzoeksvaardigheden vindt het panel een passende keuze. Het panel heeft tot zijn tevredenheid kunnen vaststellen dat de minor ook aan gebieden die uitsluitend in de eindtermen van de masteropleidingen staan opgenomen, aandacht besteedt. Sommige eindtermen vindt het panel enigszins ambitieus. Het panel adviseert de opleiding de eindtermen voor de minor nog eens tegen het licht te houden en op haalbaarheid te toetsen.

De educatieve minor is volgens het panel goed qua opzet en inhoud. Ook hier zijn de drie rollen van een docent goed herkenbaar. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding zich goed bewust is van het feit dat studenten in de

minor meer moeten leren in een kortere tijd om uiteindelijk zelfstandig voor de klas te kunnen staan. De minor heeft om die reden extra contacturen ingebouwd om studenten hierbij te ondersteunen. Bovendien investeert de docentenacademie in de voorbereiding van de stagescholen op het andere opleidingsniveau en de steilere leercurve van een minorstudent. Net als bij de masteropleidingen is de complexiteit van het onderwijs voor sommige studenten een uitdaging. Het panel is er echter van overtuigd dat de educatieve minor goed studeerbaar is, zolang studenten een goede planning maken.

Het panel is tevreden over de inrichting van de toetsing. De minor hanteert hetzelfde systeem van geïntegreerde toetsing als de masteropleiding. De eindwerken waarmee de student de minor afsluit lopen parallel aan het type eindwerken waarmee de masteropleiding wordt afgesloten. Ook de beoordelingscriteria zijn gelijk, alleen wordt hier een lager streefniveau gehanteerd. Het panel is verder te spreken over de dubbele hoeveelheid toetsmomenten, waardoor studenten vaker een formatieve beoordeling ondergaan. Dit komt ook de spreiding van de studielast ten goede. De beoordelingsformulieren behorende bij de eindwerken zijn naar het oordeel van het panel inhoudelijk op orde. De woordrapporten zijn van wisselende kwaliteit. Hier kan de opleiding meer aandacht aan besteden.

Het panel was tevreden over de einddossiers van de alumni. De dossiers hadden over de breedte van alle schoolvakken de kwaliteit die van een beperkte tweedegraads bevoegd docent verwacht mag worden. Alumni van de minor gaven tijdens het gesprek met het panel aan zich dankzij de minor voldoende voorbereid te voelen om zelfstandig voor de klas te staan. Alumni van de minor waarden de handvatten die de minor geeft om na het afstuderen zelfstandig met de eigen professionele groei aan de slag te gaan.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

M - LVHO in de Bètawetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

M - LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

M - LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, prof. dr. Katrien Struyven, en de secretaris, Petra van den Hoorn MSc, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 20 april 2021.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING VAN DE MASTEROPLEIDINGEN EN DE EDUCATIEVE MINOREN

Organisatie

Alle lerarenopleidingen van de Radboud Universiteit worden georganiseerd door de Radboud Docenten Academie. Dit is een interfacultaire eenheid, ingesteld door de decanen van de faculteiten der Letteren, Managementwetenschappen, Sociale Wetenschappen, Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen en Natuurwetenschappen, Wiskunde & Informatica, ter bevordering van de samenwerking op het gebied van de lerarenopleidingen. De decanen vormen tevens het bestuur van de academie. De docentenacademie biedt drie eenjarige masteropleidingen aan (60 EC), waarin studenten die al een WO-master behaald hebben een eerstegraads lesbevoegdheid kunnen halen. Dit zijn de masteropleidingen Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) in de Taal- en Cultuurwetenschappen, LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen en LVHO in de Bètawetenschappen.

De Radboud Docenten Academie biedt studenten van enkele meerjarige vakmasteropleidingen de mogelijkheid tot het volgen van een educatieve specialisatie. Studenten volgen dan een deel van hun masteropleiding bij de docentenacademie, waarmee ze een eerstegraads lesbevoegdheid behalen voor het lesgeven van een schoolvak verwant aan hun vakmasteropleiding. Zo biedt de masteropleiding van Theologie van de faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen haar studenten de mogelijkheid een bevoegdheid te halen voor het vak Levensbeschouwing. En binnen de zeven tweejarige masteropleidingen van de faculteit der Natuurwetenschappen, Wiskunde & Informatica kunnen studenten een bevoegdheid voor de vakken wiskunde, biologie, natuurkunde of scheikunde verkrijgen via de educatieve specialisatie. Het volgen van deze specialisatie leidt tot het diploma van de eigen opleiding, met als toevoeging een eerstegraads lesbevoegdheid in de gevolgde educatieve afstudeerrichting.

Daarnaast heeft de Radboud Universiteit een samenwerking opgestart met Wageningen University & Research, waardoor studenten in Wageningen vanuit een tweejarige masteropleiding aldaar een lesbevoegdheid kunnen behalen voor de vakken natuurkunde en scheikunde, door een deel van hun opleiding bij de Radboud Docenten Academie te doen. Studenten die deze route volgen krijgen een zelfstandig educatief masterdiploma bovenop hun diploma van de Wageningen University & Research.

Bovenstaande configuraties worden volledig door de Radboud Docenten Academie georganiseerd en staan inhoudelijk gelijk aan de educatieve opleidingstrajecten van 60 EC. Studenten gaan 'mee' met de reguliere studenten van de eenjarige masteropleiding: ze volgen dezelfde cursussen gezamenlijk met de reguliere studenten en lopen evenveel stage, in hetzelfde tempo. Ook de toetsing verloopt op eenzelfde wijze (al behalen zij hun masterdiploma doorgaans met het voltooiën van nog een eindwerk in het kader van hun eigen masteropleiding). De opleidings- en examencommissie van de Radboud Docenten Academie nemen het werk van studenten binnen de educatieve specialisaties mee in hun evaluaties en steekproeven, en zien daarmee toe op de inhoud en kwaliteit van deze routes. Omdat de educatieve specialisaties gelijk zijn aan de reguliere lerarenopleiding van 60 EC, worden ze in dit rapport niet afzonderlijk besproken.

De drie lerarenopleidingen zijn qua opzet, structuur en inhoud grotendeels gelijk. Dit rapport bespreekt de opleidingen daarom veelal gezamenlijk, tenzij anders is aangegeven. Om de opleidingen collectief aan te duiden wordt de term lerarenopleidingen gehanteerd.

De docentenacademie biedt naast de masteropleidingen een educatieve minor (30 EC) aan voor dertien verschillende schoolvakken: Aardrijkskunde, Biologie, Duits, Engels, Frans, Geschiedenis, Grieks & Latijn, Godsdienst & Levensbeschouwing, Natuurkunde, Nederlands, Scheikunde, Spaans en Wiskunde. Studenten volgen deze educatieve minor tijdens hun bacheloropleiding. In combinatie met een aan het schoolvak verwante bachelorgraad

verkrijgt een student bij afronding van de educatieve minor een beperkte tweedegraads bevoegdheid, waarmee hij/zij onderwijs mag verzorgen voor het schoolvak in alle klassen van het vmbo-tl en in de onderbouw van de havo en het vwo. Dit rapport bespreekt de educatieve minoren in een aparte paragraaf per standaard. De Radboud Docenten Academie biedt sinds 2017 naast een educatieve minor een educatieve module aan, voor dezelfde schoolvakken. Deze module (30 EC) is toegankelijk voor studenten die reeds in het bezit zijn van een bachelor- of mastergraad in de betreffende discipline. De module is inhoudelijk identiek aan de educatieve minor en geeft bij voltooiing dezelfde lesbevoegdheid. Tenzij het panel verschillen heeft geconstateerd tussen de minor en de module wordt in dit rapport niet specifiek ingegaan op de module. Waar in dit rapport wordt gesproken over de educatieve minor kan dus ook educatieve module gelezen worden.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Visie

De Radboud Docenten Academie beoogt studenten op te leiden tot academische leraren die voorloper zijn in hun vak en hun beroep. Studenten vergroten hier niet alleen hun kennis van het vak en de bijbehorende vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, pedagogiek en didactiek, de docentenacademie leidt ze ook op tot docenten die in staat zijn om mee te denken over de vraag hoe het onderwijs tot een plek gemaakt kan worden waar leerlingen kritisch leren denken en gevormd worden tot creatieve en ondernemende burgers. Meer specifiek heeft de docentenacademie de ambitie zich te onderscheiden op het gebied van creativiteit en multiperspectivisme, gevoed door haar onderzoeksprogramma *Cultivating Creativity in Education*. Dit programma heeft als doel om docenten op creatieve wijze, met behulp van verschillende bronnen, tot onderwijsvernieuwing te laten komen, waardoor nieuwe en nuttige concepten of producten op het gebied van onderwijs worden ontwikkeld. De opleiding wenst in te spelen op de kennis en kunde van elke individuele student om daar vervolgens bij aan te sluiten. De reeds aanwezige voorkennis van de student, alsmede diens ontwikkelgang en leerpatronen, vormen daarom steeds het uitgangspunt. Docenten die opgeleid zijn bij de Radboud Docenten Academie zijn in staat om vanuit een onderzoekende houding te werken aan goed onderwijs en collega's en leerlingen te enthousiasmeren bij het ontwikkelen van solide en innovatieve leerarrangementen.

Het panel is positief over de duidelijke visie van de lerarenopleidingen op het leraarschap. De nadruk op creativiteit stimuleert studenten volgens het panel om steeds bezig te zijn met het innoveren en verbeteren van hun onderwijs. Het multiperspectivisme helpt de student daarbij om zowel de eigen praktijk kritisch te bevragen als boven de stof te staan. Tijdens de gesprekken die het panel gedurende de visitatie met diverse groepen voerde werd meermaals duidelijk dat deze visie met creativiteit en multiperspectivisme als belangrijkste speerpunten door de gehele academie herkend en gedeeld wordt. Naar het oordeel van het panel onderscheiden deze lerarenopleidingen zich met hun visie van andere universitaire lerarenopleidingen in het land.

De Radboud Docenten Academie onderneemt verschillende initiatieven om nieuwe doelgroepen te interesseren voor het docentschap. Hiermee geeft zij volgens het panel goed gevolg aan het advies van het vorige visitatiepanel, dat adviseerde meer aandacht te besteden aan de vergroting van de instroom in de opleidingen. Naast de eenjarige lerarenopleidingen en de verschillende configuraties die hierboven zijn beschreven, biedt de Radboud Universiteit ook drie twejarige masteropleidingen (120 EC) aan, waarin studenten het behalen van een eerstegraadsbevoegdheid combineren met vakinhoud op masterniveau. Dit zijn de masteropleidingen Educatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen, Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen en Educatie in de Bètawetenschappen. Binnen deze opleidingen werkt de Radboud Docenten Academie samen met de verschillende faculteiten van de Radboud Universiteit. Omdat de twejarige masteropleidingen in 2017 een Toets Nieuwe Opleiding hebben ondergaan, maken ze geen deel uit van de huidige visitatie en worden ze niet besproken in dit

rapport. Verder biedt de academie trajecten aan voor zij-instromers en participeert ze in diverse landelijke trajecten waaronder het programma 'Trainees in Onderwijs', 'Begeleiding Startende Leraren' en enkele projecten in het kader van 'Regionale Aanpak Lerarentekort'. Op dit moment worden nog meer mogelijkheden verkend op het gebied van flexibilisering van het onderwijs om studenten met een diverse achtergrond de kans te bieden leraar te worden.

Het panel is te spreken over proactieve inzet van de academie om het lerarentekort terug te dringen en de lerarenopleiding aantrekkelijker te maken. Het werd het panel tijdens de visitatiegesprekken duidelijk dat veel van deze initiatieven opgestart worden met subsidies vanuit de overheid. Een nadeel van gesubsidieerde projecten is echter dat subsidies ook weer aflopen. In dat geval zouden deze projecten na een tijdje weer kunnen doodbloeden, hoe goed ze ook zijn ingebed in de lerarenopleiding en in het werkveld. Het panel bepleit dat projecten die bij afloop van hun subsidie hun meerwaarde hebben bewezen, worden doorgezet met een structurele financiële impuls vanuit de overheid en vanuit het eigen CvB. Dat maakt het mogelijk dat samenwerkingsverbanden in de loop der tijd steviger en sterker worden. Op die manier worden samenwerkingen naar een hoger niveau getild, zodat ook andere partijen bij deze partnerschappen (kunnen) worden betrokken.

Beoogde leerresultaten

Het domeinspecifiek referentiekader voor universitaire lerarenopleidingen is in 2019 ten behoeve van de visitatie opgesteld door de Interdisciplinaire Commissie Lerarenopleidingen (ICL). In dit kader (zie bijlage 1) zijn onder andere de bekwaamheidseisen voor leraren in het voorbereidend hoger onderwijs opgenomen die kaderstellend zijn voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen. De wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen (vastgelegd in de Wet op het Voortgezet Onderwijs en het Besluit Bekwaamheidseisen Onderwijspersoneel (Bbo)) vormen daarvoor het uitgangspunt. Sinds 1 augustus 2017 zijn deze ondergebracht in drie clusters van bekwaamheden: vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. De ICL heeft daar nog twee bekwaamheidseisen aan toegevoegd, te weten onderzoeksmatige bekwaamheid en professionaliteit.

De eindtermen van de lerarenopleiding bij de Radboud Docenten Academie zijn ontleend aan dit kader. De docentenacademie heeft de vijf clusters van bekwaamheden verdeeld over drie rollen die de academisch opgeleide leraar volgens de docentenacademie definieert: de vakdidactisch specialist, de pedagoog en de professional. De onderzoeksmatige bekwaamheid is ondergebracht bij de rol van vakdidactisch specialist, met eindtermen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek. De invulling van de bekwaamheden op het gebied van vakinhoud geschiedt via twee wegen. Enerzijds komen de eisen op vakinhoudelijk gebied aan de orde bij de toelatingsvoorwaarden voor de masteropleiding; anderzijds wordt binnen de opleiding nog de aan het beroep gerelateerde vakinhoudelijke kennis (over het schoolvak, examenprogramma's, eindtermen) toegevoegd. Voor de verschillende masteropleidingen gelden dezelfde beoogde leerresultaten; de inhoud van de te realiseren eindtermen die vallen onder vakinhoud en vakdidactiek wordt telkens bepaald door het schoolvak waarvoor de betreffende lerarenopleiding opleidt. Het overzicht van de eindtermen (bijlage 2) geeft de corresponderende Dublin-descriptor(en) en de wettelijke vereisten weer en het panel heeft vastgesteld dat zij een logische connectie hebben met elkaar.

Het panel stelt vast dat de eindtermen voldoen aan de wettelijk geldende bekwaamheidseisen die vermeld staan in het Bbo en stelt vast dat de eindtermen goed en duidelijk zijn uitgewerkt, passend bij een universitaire lerarenopleiding. Ook de aanvullende eisen die voor leraren in het voortgezet (hoger) onderwijs zijn opgenomen in het Bbo kan het panel eenvoudig in de eindtermen terugvinden. De vakdidactische bekwaamheidseisen zijn weerspiegeld in de eindtermen geformuleerd onder Vakdidactisch Specialist. Hier gaan de eindtermen specifiek over didactische vaardigheden om bijvoorbeeld de lesinhoud leerbaar te maken, het differentiëren van leerstof naar verschillende niveaus, en het kiezen van geschikte lesvormen en (digitale) hulpmiddelen. Ook de vakinhoudelijke kennis over bijvoorbeeld de plaats van het schoolvak in de context van het voortgezet onderwijs, of de relevantie van de leerstof voor vervolgonderwijs of de beroepspraktijk is opgenomen binnen de eindtermen behorend bij deze rol. De pedagogische bekwaamheidseisen komen naar voren bij de rol van Pedagoog. Het scheppen van een veilig

lesklimaat, kennis over ontwikkelingstheorieën, inspelen op de leefwereld van de individuele leerling en het afstemmen van het eigen handelen in overleg met derden (collega's, ouders) worden hier benoemd. Met eindtermen gericht op het kunnen ontwikkelen, evalueren, onderzoeken en aanpassen van het eigen onderwijs (lesvormen, gekozen lesstof, leerarrangementen) komt het academisch karakter van de opleiding naar voren. Volgens het panel onderscheiden de opleidingen zich daarmee voldoende van lerarenopleidingen op hbo-niveau. Tot slot is ook de visie van de docentenacademie, die opleidt tot innovatieve leraren met een eigen visie, en een onderzoekende houding goed in de eindtermen terug te zien volgens het panel.

Samen met scholen, studenten en alumni heeft de Radboud Docenten Academie in 2015-2016 een beroepsbeeld opgesteld waarin een visie op de ideale docent is verwoord. Dat beroepsbeeld vormt niet alleen een richtsnoer waarlangs de opleidingen zich ontwikkelen, maar schetst ook een toekomstbeeld waartoe een afgestudeerde docent uiteindelijk naartoe zou kunnen groeien. Het panel is zeer te spreken over het bestaan van het beroepsbeeld, de inhoud ervan en de wijze waarop dit tot stand is gekomen, met input van meerdere betrokkenen. Vanwege de betrokkenheid van het werkveld hierbij sluit het beroepsbeeld (en de daaruit voortvloeiende eindtermen) wat het panel betreft goed aan op de verwachtingen en wensen die het werkveld heeft ten aanzien van het beroep van leraar. Het panel waardeert bovendien de wijze waarop de Radboud Docenten Academie hiermee invulling geeft aan het advies van de vorige visitatiecommissie, om een sterkere samenwerking met het werkveld op te zoeken.

Educatieve minor

Binnen zestien bacheloropleidingen biedt de universiteit een educatieve minor aan voor dertien verschillende schoolvakken. Studenten volgen deze minor (30 EC) in hun bacheloropleiding om kennis te maken met het leraarschap. Na voltooiing van de minor krijgen ze een beperkte tweedegraads bevoegdheid. Met die bevoegdheid mogen ze lesgeven in de klassen van vmbo-tl en de onderbouw van de havo en het vwo.

De eindtermen voor de minor zijn met in achtneming van de wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen afgeleid van de eindtermen van de masteropleidingen. Enkele eindtermen zijn aangepast naar bachelorniveau. In verband met de bekwaamheidseisen voor de tweedegraads leraar wordt van de student echter wel verwacht dat deze bij afronding van de minor zelfstandig voor de klas kan staan. In zijn algemeenheid zijn de eindtermen van de minor meer gericht op het eigen schoolvak, het onder de knie krijgen van reeds bestaande lesmethoden en het eigen functioneren. Minder aandacht gaat uit naar differentiatie en onderzoeksvaardigheden.

Hoewel het panel begrijpt dat er in een half jaar minder ruimte is om alle aspecten van het leraarschap aan bod te laten komen, is het van mening dat docenten die met een beperkte tweedegraads lesbevoegdheid onderwijs gaan verzorgen ook vaardigheden nodig hebben op het gebied van differentiatie. Juist de klassen waarin deze alumni les mogen geven vertonen niveauverschillen waarop een docent moet kunnen acteren. Tijdens de visitatie sprak het panel hierover met staf en studenten en stelde vast dat de opleiding de studenten gedurende de minor wel duidelijk maakt dat het de bedoeling is dat de afgestudeerde met de afronding van de minor een aanzet heeft gemaakt om in de loop van zijn/haar loopbaan uit te groeien tot een leraar die zijn/haar onderwijs aan kan passen op verschillen tussen leerlingen en klassen, in staat is vakoverstijgend les te geven en ook eigen leerarrangementen kan ontwikkelen. Minorstudenten gaven in het gesprek met het panel aan tevreden te zijn met die aanzet. Op die manier stimuleert de opleiding de studenten ambitieus te zijn en verder te groeien dan startbekwaam, maar blijft de minor tegelijkertijd realistisch in de te bereiken eindtermen in de korte tijdspanne die gegeven is.

Het weglaten van de eindtermen gericht op de onderzoeksvaardigheden van de leraar vindt het panel passen bij het tweedegraads gebied waartoe de minor opleidt. Ook met de overige eindtermen van de minor is het panel het eens. Wel vindt het panel sommige eindtermen wat aan de ambitieuze kant. Naar het idee van het panel is het erg lastig om alle eindtermen in een half jaar volledig te realiseren. Bij de eindtermen over algemene kennis staan bijvoorbeeld diverse vakgebieden opgesomd, waarbij het panel van mening is dat deze niet allemaal in een minor aan de orde hoeven komen. Het panel raadt de opleiding aan de eindtermen voor de minor nog eens op haalbaarheid te toetsen en daarbij vooral in beeld te brengen welke eindtermen horen bij een startbekwame docent.

Overwegingen

De Radboud Docenten Academie beoogt studenten op te leiden tot academische leraren die voorloper zijn in hun vak en hun beroep. Afgestudeerden onderscheiden zich op het gebied van multiperspectivisme en creativiteit: vanuit een onderzoekende houding werken ze met behulp van verschillende bronnen aan nieuwe en nuttige onderwijsconcepten die het onderwijs beter maken. Het panel waardeert deze visie; ze stimuleert studenten om aan onderwijsvernieuwing te werken en om boven de stof te staan. Het panel waardeert de initiatieven van de academie om het lerarentekort terug te dringen en de lerarenopleiding aantrekkelijker te maken.

De beoogde leerresultaten van de lerarenopleidingen zijn passend voor academische masteropleidingen, en sluiten aan bij de startbekwaamheid voor een eerstegraads leraar zoals omschreven in de wettelijke bekwaamheidseisen. Ook de visie van de docentenacademie is volgens het panel goed in de eindtermen terug te zien. Door het goede contact met het werkveld sluiten de beoogde leerresultaten bovendien goed aan bij de wensen vanuit het beroepenveld. Ook over het beroepsbeeld, waarin de ideale docent wordt geschetst, is het panel te spreken.

Naast de lerarenopleidingen op masterniveau biedt de Radboud Docenten Academie ook dertien educatieve minoren aan. Deze worden aangeboden aan bachelorstudenten. De eindtermen van de educatieve minoren zijn met in achtneming van de wettelijk vastgestelde bekwaamheidseisen afgeleid van de eindtermen van de masteropleidingen. Sommige eindtermen zijn aangepast naar bachelorniveau, andere zijn weggelaten. Het weglaten van de eindtermen gericht op onderzoeksvaardigheden vindt het panel een passende keuze. Het panel heeft tot zijn tevredenheid kunnen vaststellen dat de minor ook aan gebieden die uitsluitend in de eindtermen van de masteropleidingen staan opgenomen, aandacht besteedt. Sommige eindtermen vindt het panel enigszins ambitieus. Het panel adviseert de opleiding de eindtermen voor de minor nog eens tegen het licht te houden en op haalbaarheid te toetsen.

Conclusie

Masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum, leerlijnen en samenhang

Alle eenjarige masteropleidingen Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs zijn qua structuur en thematische inhoud gelijk. De opleidingen zijn vormgegeven langs drie leerlijnen die corresponderen met de drie rollen die horen bij de academische docent (de vakdidactisch specialist, de pedagoog en de professional); een vakdidactische lijn, een algemeen didactische lijn en een lijn voor Professionele Persoonlijke Ontwikkeling. Studenten in de educatieve specialisatie volgen hetzelfde curriculum als studenten in de reguliere LVHO opleiding. Een gedetailleerd overzicht van het curriculum is te vinden in bijlage 3.

De *vakdidactische leerlijn* beoogt bij te dragen aan de rol van vakdidactisch specialist. Hier worden vakdidactische theorieën behandeld vanuit de wetenschappelijke literatuur. Studenten leren een lessenreeks op te zetten en deze uit te voeren. Daarbij wordt steeds de verbinding gezocht met de praktijk. Uiteraard is de inhoud van de vakdidactische cursussen steeds toegesneden op het betreffende schoolvak, al werken verwante vakgebieden ook met elkaar samen (bijvoorbeeld de moderne vreemde talen, of natuur- en scheikunde). De onderwijstaal van alle opleidingen is Nederlands, maar voor de talenvakken worden sommige cursussen in de doeltaal verzorgd.

De *algemeen didactische lijn* draagt bij aan de pedagogische rol van een docent. De cursussen in deze lijn behandelen algemeen-didactische, onderwijskundige en pedagogische theorieën. Zaken als instructietheorie, klassenmanagement, leraar-leerling-interactie en differentiatie komen hier aan bod. Studenten volgen de cursus in kleinere groepen, die vakoverstijgend gegroepeerd zijn. Daarnaast zijn er twee hoorcolleges die de studenten van de drie lerarenopleiding gezamenlijk volgen.

De lijn van *Professionele Persoonlijke Ontwikkeling* (PPO) draagt bij aan de ontwikkeling van de student naar de functie van de leraar als professional. Binnen deze lijn gaan studenten aan de slag met het reflecteren op hun eigen praktijk, het observeren van ervaren docenten, feedback geven en ontvangen en het analyseren van de eigen ontwikkeling. Onderdeel van deze lijn is ook de collegereeks *Ontwerp & Onderzoek*, om studenten voor te bereiden op het gelijknamige tentamen. De PPO-lijn zoekt de verbinding met de andere onderwijslijnen alsook met de stage. De lijn beoogt de persoonlijke groei van de student te stimuleren, afgestemd op de ontwikkelingsstadia die kenmerkend zijn voor een leraar in opleiding. Net als bij de algemeen didactische lijn worden ook hier studenten vakoverstijgend in kleinere groepen bij elkaar gezet. Voor specifieke doelgroepen, zoals zij-instromers, deeltijdstudenten en trainees, worden aparte PPO-groepen samengesteld. Het doel van de lijn is afgestudeerden afleveren die beschikken over een sterke beroepsidentiteit. Daardoor zijn ze volgens de opleiding niet alleen startbekwaam, maar ook doorgroeibekwaam, omdat ze regie nemen over hun eigen leerproces.

De helft van de opleiding beslaat een stageperiode (30 EC). De studielast is gelijk verdeeld over een Begeleide Stage in het eerste semester en een Zelfstandige Stage in het tweede semester. Binnen de Begeleide Stage oriënteren studenten zich op het beroep van leraar en observeren ze regelmatig de lessen van hun werkplekbegeleider. Na een paar weken verzorgen studenten zelf ook onderwijs. Aan het eind van deze stage hebben studenten enkele (deel)lessen zelfstandig verzorgd. Binnen de Zelfstandige Stage ontwikkelt de student zich gaandeweg tot een zelfstandig functionerende leraar, die in staat is enkele klassen op een VO-school zelfstandig les te geven (zie voor meer informatie over de stage onder *Stage*).

Een belangrijk onderdeel van de opleiding krijgt vorm in het portfolio. Dit kent een centrale positie in de opleiding en fungeert als verbindend element waar de leerlijnen van de opleiding samenkomen en waar ook het geleerde binnen de stages betrokken wordt. Studenten beginnen bij de start van de opleiding met het aanleggen van hun portfolio, door verschillende materialen en bronnen bij elkaar te voegen. Aan het eind van de opleiding bevat het portfolio lesobservatieverslagen, lesvoorbereidingsformulieren, videofragmenten van gegeven lessen voorzien van een eigen analyse, feedbackformulieren van de werkplekbegeleider en andere collega's op de stageschool, reflecties op het eigen functioneren, en feedback van de leerlingen van de stageklassen.

Het panel is tevreden over de opzet en inhoud van het programma van de lerarenopleidingen. Het panel heeft de leerdoelen en de inhoud van een aantal cursussen bestudeerd en is van oordeel dat de lerarenopleidingen een weldoordacht en goed gestructureerd curriculum aanbieden, waarin alle elementen uit de beoogde leerresultaten goed terug te vinden zijn. Studenten die het panel tijdens de visitatie sprak herkennen en waarderen de wijze waarop het curriculum met behulp van de leerlijnen is ingericht langs de drie rollen van de academische docent. Het panel heeft geconstateerd dat de opleidingen het advies van de vorige visitatiecommissie om het academisch gehalte te versterken, voldoende ter harte hebben genomen: het panel acht het academisch gehalte van de lerarenopleidingen op orde. Naast handboeken worden waar mogelijk relevante en actuele wetenschappelijke artikelen op het gebied van (vak)didactiek en pedagogiek in het onderwijs betrokken. Het panel heeft tijdens de visitatie vastgesteld dat de opleidingen hun studenten continu stimuleren om wetenschappelijke bronnen te gebruiken bij het opzetten, analyseren en evalueren van het eigen onderwijs. Het panel vindt de hoeveelheid zelfevaluatie, die 15 EC van de opleiding beslaat, wat aan de hoge kant. Het panel vraagt zich af of dit nodig is. Mogelijk kan het aantal EC naar beneden, zodat er ruimte ontstaat om andere onderdelen van de opleiding meer aandacht te geven.

Uit de documenten en tijdens de visitatie concludeerde het panel dat de onderliggende schoolvakspecialisaties voldoende eigen aandacht krijgen en niet ondersneeuwen in het grotere geheel. Elke opleiding kent voldoende

focus op de eigen vakinhoud. Dit gebeurt voornamelijk in de vakdidactische leerlijn. Hoewel de groepen in die leerlijn soms zijn samengesteld uit studenten van verschillende schoolvakspecialisaties, heeft het panel begrepen dat er in alle groepen uitgebreid wordt stilgestaan bij schoolvakspecifieke vakdidactiek. Tegelijkertijd wordt er ook voldoende samenwerking opgezocht, tussen de schoolvakspecialisaties, of zelfs over disciplines heen. Een mooi voorbeeld van deze samenwerking zag het panel in de voorbereiding van studenten op het interdisciplinaire schoolvak Natuur, Leven, & Technologie in het voortgezet onderwijs. Studenten die hun eerstegraads bevoegdheid behalen in de vakken aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde of wiskunde mogen ook dit vak verzorgen. Het panel waardeert het feit dat de docentenacademie de studenten via vakoverstijgende opdrachten voorbereidt op dit schoolvak. Ook binnen de LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen wordt over disciplines heen met elkaar samengewerkt waar dat zinvol is. Zo organiseert de opleiding gezamenlijke colleges over thema's die alle onderliggende schoolvakken raken, op het gebied van bijvoorbeeld maatschappelijke trends en ethische dilemma's.

De visitatiecommissie die de opleidingen in 2015 bezocht adviseerde om de samenhang binnen de opleidingen te versterken. Het huidige panel vindt dat de opleidingen dit advies voldoende ter harte hebben genomen en zijn tevreden over de samenhang in de opleidingen. De lesstof die binnen de verschillende leerlijnen aan bod komt wordt continu verbonden met die van de andere leerlijnen en met de stage via het portfolio. Ook de leerlijnen zelf komen op bepaalde momenten nadrukkelijk bij elkaar. Zo participeren de docenten (vak)didactiek in de bijeenkomsten voor Ontwerp & Onderzoek, om de verbinding met vakdidactisch wetenschappelijk onderzoek te borgen. Ook de koppeling tussen theorie en de stagepraktijk wordt geborgd: zo moeten studenten opdrachten voor de cursussen van Algemene Didactiek en Vakdidactiek uitvoeren binnen de stageschool. Verder besteden diezelfde cursussen aandacht aan de praktijkervaringen, en wisselen studenten ervaringen op de stagescholen met elkaar uit. Bij sommige schoolvakken observeren studenten elkaars lessen en bespreken ze die met elkaar na, waardoor ook invulling wordt gegeven aan het multiperspectivisme.

De samenhang binnen de opleiding is ook te zien aan de wijze waarop de student studiepunten behaalt. Om de student te laten ervaren dat de lijnen niet los van elkaar staan, wordt van de student gevraagd het geleerde in de cursussen te combineren met het geleerde in de stage en een persoonlijke reflectie op het eigen functioneren. Er zijn dan ook geen studiepunten gekoppeld aan elke cursus afzonderlijk. Studiepunten worden behaald via drie toetsen waarmee een semester wordt afgerond: een wetenschappelijk onderzoek (Lessenreeks in het eerste semester en Ontwerp & Onderzoek in het tweede semester), zelfreflectie (Zelfevaluatie 1 en 2) en de stage (Begeleide Stage en Zelfstandige Stage). Voor een inhoudelijke beschrijving van de toetsen en hun samenhang met de verschillende curriculumonderdelen wordt doorverwezen naar Standaard 3. Studenten gaven tijdens het gesprek met het panel aan tevreden te zijn over deze opzet. Gecombineerde opdrachten waarin meerdere onderdelen uit de opleiding samenkomen verduidelijken volgens de studenten de relatie tussen theorie en praktijk. Het panel heeft hier waardering voor, omdat de opleiding met deze samenhang het geïntegreerde karakter van het uiteindelijke beroep op een fraaie manier weerspiegelt.

De lerarenopleidingen worden ook in deeltijd aangeboden. Studenten die kiezen voor de deeltijdvariant willen de opleiding vaak combineren met hun baan. Sommige studenten werken reeds on(der)bevoegd in het onderwijs, anderen hebben nog geen ervaring met het leraarschap. De studieadviseur maakt samen met de student een onderwijsprogramma dat qua inhoud en tempo aansluit op de wensen en achtergrond van de student. Deeltijdstudenten volgen colleges volgens het reguliere programma, samen met de voltijdstudenten. Ze hebben de mogelijkheid cursussen naar het tweede jaar te schuiven (de colleges volgen ze dan met de nieuwe lichte voltijdstudenten). Afsluitende toetsen mogen ze op een later moment plannen. Verder wordt de stageperiode uitgesmeerd over twee jaar (de hoeveelheid stage-uren blijft gelijk). Werkgroepen in het kader van de leerlijn PPO krijgen een aparte groep met deeltijdstudenten, vanwege de andere doelgroep die de deeltijdvariant bedient. Wanneer de groep groot genoeg is volgen deeltijdstudenten de colleges van Algemene Didactiek ook in een afzonderlijke groep. Het panel is tevreden over de inrichting en opbouw van de deeltijdvariant. Deeltijdstudenten krijgen voldoende mogelijkheden om de opleiding op hun eigen werk- en leertempo aan te passen.

Werkvormen

Volgens het panel gebruiken de opleidingen een rijke variatie aan werkvormen. Een goed voorbeeld is de stage, waarin de student al doende het beroep leert. Maar ook binnen de opleiding zelf vindt het panel voldoende verschillende werkvormen. Bij sommige cursussen worden studenten vakoverstijgend samengevoegd, zoals bij Algemene Didactiek. Dat maakt het mogelijk om behandelde theorieën en besproken lesfragmenten vanuit het perspectief van verschillende schoolvakken te bekijken en te leren van elkaar. Bij andere cursussen, die meer inzoomen op het eigen schoolvak, zoals Vakdidactiek, zitten studenten van hetzelfde schoolvak (of van verwante disciplines) bij elkaar. Veel van de cursussen zijn ingericht als een serie werkgroepbijeenkomsten, waarin studenten na een plenair hoorcollege te hebben bijgewoond in kleinere groepen met elkaar de lesstof en de toepassing ervan bespreken. In verschillende cursussen wordt praktijkmateriaal ingebracht (video-opnames, lesmateriaal). Soms wordt dit ingezet om een uitwerking van een didactisch concept te laten zien, soms om de studenten te laten reflecteren op de eigen lessen en elkaar peer feedback te geven. De laatste bijeenkomst van de colleges Algemene Didactiek heeft het karakter van een postermarkt waarin studenten hun werk aan elkaar presenteren. Deze activerende werkvormen stimuleren studenten te discussiëren, kennis te delen en om aan reflectievaardigheden te werken. Het panel constateerde bovendien dat de verschillende werkvormen niet alleen een gunstig effect op activerend onderwijs hebben; ze dienen tevens als inspiratiebron. Later, wanneer studenten zelfstandig voor de klas staan en hun eigen onderwijs gaan vormgeven, kunnen ze hieruit putten.

Het panel is tevreden over de afwisseling tussen hoor- en werkcolleges, in grote en in kleine groepen. Een goed voorbeeld vindt het panel Persoonlijk Leiderschap van de Docent, dat onderdeel uitmaakt van de cursus Professionele Persoonlijke Ontwikkeling 1. Tijdens dit onderdeel, een driedaagse aan het begin van de opleiding, leren studenten presenteren voor een groep, oefenen ze in rollenspellen, krijgen ze uitleg over het effectief inzetten van de stem, en ontvangen ze feedback op hun verbale en non-verbale communicatie. Het panel waardeert het dat de opleiding bij aanvang van de studie aandacht aan deze communicatievaardigheden besteedt; het panel waardeert ook de ruime aandacht die de opleiding heeft voor de vorming van de student gericht op de rol van leraar in het algemeen.

Stage

De helft van de opleiding beslaat twee stageperiodes (30 EC bij elkaar). Studenten beginnen de eerste stageperiode (Begeleide Stage) met het observeren van lessen die de werkplekbegeleider en zijn/haar collega's verzorgen. Zo leert de student de school en de leerlingen kennen en krijgt de student een indruk van wat lesgeven betekent. Het zelfstandig lesgeven wordt geleidelijk opgebouwd. Studenten beginnen met het maken van lesplannen en na een paar weken voeren ze (deel)lessen uit. Aan het eind van het eerste semester hebben studenten hun praktijkervaring uitgebreid en geven ze op wekelijkse basis enkele volledige lessen, die ze hebben overgenomen van hun werkplekbegeleider. Tussendoor (na afloop van elke les, halverwege de stage en na afloop van elke stageperiode) ontvangen studenten veel feedback. De feedback zet de student aan tot zelfreflectie en persoonlijke en professionele groei. In de tweede helft van de opleiding (Zelfstandige Stage) wordt de student steeds autonomer. Hij/zij verzorgt zes tot acht lessen per week, zelfstandig. Ook neemt de hoeveelheid begeleiding af. In plaats van een voor- en nabespreking van elke les heeft de student nu tweemaal per week een begeleidingsgesprek met de werkplekbegeleider. Naast lesgeven doen studenten in de Zelfstandige Stage ook mee aan de overige schoolactiviteiten, zoals rapportvergaderingen, excursies en ouderavonden. Het panel is tevreden over de hoeveelheid stage, die de helft van de opleiding beslaat. Wel vraagt het panel de opleiding nog eens na te denken over de hoeveelheid klokuren die de student op de stageschool moet maken. Vijftig lessen in het eerste semester en 100 lessen in het tweede semester vindt het panel aan de hoge kant en het wil de opleiding meegeven dat minder lessen soms juist meer opleveren, omdat er dan meer ruimte ontstaat voor evalueren, analyseren en ontwikkelen.

De stagescholen hebben volgens het panel een breed en rijk aanbod aan lesactiviteiten waarmee de student kan oefenen en groeien in zijn/haar rol als leraar. Studenten kunnen kiezen of ze de Zelfstandige Stage op een andere school willen uitvoeren dan hun Begeleide Stage. Het panel waardeert deze keuzemogelijkheid. Tijdens beide stages

worden studenten begeleid door een werkplekbegeleider en een docent van de academie. Daarnaast heeft iedere school een schoolopleider aangesteld, die het stagetraject binnen de school coördineert en toeziet op de kwaliteit van de begeleiding. Binnen de opleidingsscholen is een docent van de docentenacademie als instituutsopleider aanwezig, die de kwaliteit van de begeleiding vanuit de docentenacademie borgt. De instituutsopleider bezoekt lessen van de student en is betrokken bij de beoordeling van de stageperiode. De instituutsopleider en schoolopleider hebben regelmatig contact over de kwaliteit van de begeleiding en beoordeling op de scholen. Waar nodig gaat dit ook over individuele studenten of werkplekbegeleiders. Het panel is tevreden over de hoeveelheid begeleiding die studenten krijgen en het intensieve contact tussen de scholen en de docentenacademie. Naar het oordeel van het panel wordt hiermee de kwaliteit van de stage goed geborgd.

Tijdens de visitatie van 2015 was een verbeterpunt om de samenwerking met de scholen voor voortgezet onderwijs te versterken en uit te breiden. Naar het oordeel van het panel heeft de Radboud Docenten Academie deze aanbeveling voldoende opgevolgd. De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd om zoveel mogelijk studenten een stageplek te bieden op een opleidingsschool, onder andere omdat opleidingsscholen een rijke leeromgeving bieden met een degelijke begeleiding. Inmiddels werkt de docentenacademie samen met acht opleidingsscholen en vijf aspirant opleidingsscholen. De academie heeft ter borging van de kwaliteit van samenwerking met de opleidingsscholen verschillende documenten opgesteld, waarin de visie op kwaliteit van onderwijs verwoord is en afspraken opgenomen staan over de kwaliteit en kwantiteit van de begeleiding van studenten. De meest recente cijfers laten zien dat 88% van de studenten hun stage op een (aspirant) opleidingsschool uitvoert. Het panel ondersteunt de initiatieven die de docentenacademie neemt om de plaatsing op opleidingsscholen te doen stijgen.

Het panel is ook te spreken over de samenwerkingsverbanden waarin de docentenacademie participeert om een zo divers mogelijk aanbod aan leeromgevingen voor hun studenten mogelijk te maken. Zo is er het Leeratelier, waarin studenten en docenten van verschillende schoolvakken bij elkaar worden gegroepeerd voor intervisiebijeenkomsten, gericht op de eigen praktijk. In Zutphen zijn er samenwerkingen met scholen op het gebied van Ondernemerschap en Creativiteit. In Nijmegen participeren verschillende opleidingsscholen met elkaar in initiatieven rond Professionele Leergemeenschappen en Identiteitsontwikkeling.

Keuzeruimte

Naast de benodigde basiskennis bieden de opleidingen verschillende mogelijkheden voor verdieping. Tijdens de visitatie gaven studenten richting het panel aan dat ze te spreken zijn over de vrijheid die ze binnen hun opleiding ervaren om hierin zelf keuzes te maken. Binnen het vak Algemene Didactiek 2 kunnen studenten een reeks van vier bijeenkomsten volgen waarin een verdiepingsthema naar keuze wordt behandeld (hoogbegaafdheid, creativiteit, internationalisering, ICT). In de collegereeks Ontwerp & Onderzoek gaan studenten in groepen aan de slag met het ontwerpen van een geheel nieuw en innovatief vakdidactisch leerarrangement dat ze zelf mogen bedenken. Op basis van actuele wetenschappelijke literatuur over een onderwerp naar keuze komen de studenten tot een leerarrangement dat ze aan een praktijkonderzoek onderwerpen. Passend bij het onderzoeksprogramma van de docentenacademie is er ook een collegereeks over creativiteit, waarin onderzoekers en promovendi van de docentenacademie gastcolleges geven over hun onderzoek. Tot slot verdienen de verbredende bijeenkomsten onder de naam 'De les draait door' het om hier genoemd te worden. Deze facultatieve bijeenkomsten bieden de student de ruimte om aspecten van het leraarschap (klassenmanagement, ICT, gespreksvaardigheden) in een veilige setting met medestudenten te oefenen. Het panel waardeert dit ruime aanbod van keuzemogelijkheden. Hierdoor kan een student op basis van interesses, een visie op het beroep of ervaringen tijdens de stage, zelf bepalen op welk vlak hij/zij meer oefening wenst of zich inhoudelijk verder wenst te verdiepen. Wel vindt het panel het belangrijk dat elk thema dat in de keuzeruimte aandacht krijgt, in de reguliere opleiding al zijn basis krijgt. Het panel constateerde niet het tegendeel, maar het wil benadrukken dat de opleiding ervoor blijft waken dat deze onderwerpen niet als geheel in een keuzeonderdeel weggezet worden.

Studeerbaarheid

Studenten die de lerarenopleiding willen volgen, dienen eerst een toelatingsverzoek in bij de examencommissie. Die kijkt of iemands opleidingsachtergrond voldoet aan de instroomeisen. In alle gevallen is een afgeronde universitaire masteropleiding vereist, om het algemene wetenschappelijke masterniveau van de kandidaat te borgen. Meer specifieke inhoudelijke toelatingseisen verschillen per opleiding en zijn gebaseerd op het landelijk vakinhoudelijk referentiekader, waarin wordt gespecificeerd welke vakinhoudelijke bagage noodzakelijk is om aan de lerarenopleiding te kunnen beginnen. In sommige gevallen dient een student eerst zijn/haar vakinhoudelijke kennis op peil te brengen door middel van een efficiëntieprogramma. Samen met de facultaire vakopleidingen zijn voor een aantal opleidingen die niet precies overeenkomen met een schoolvak, maar daar wel aan verwant zijn (bijvoorbeeld 'Taalwetenschap' of 'Communicatie- en Informatiewetenschappen'), vaste efficiëntiepakketten samengesteld, waardoor enerzijds de vakinhoud gegarandeerd wordt, en anderzijds voor studenten ook studeerbare trajecten ontstaan. Studenten die een vakinhoudelijke masteropleiding hebben afgerond en bovendien de educatieve minor hebben voltooid, worden rechtstreeks toegelaten tot het tweede semester van de lerarenopleiding. Het panel is tevreden met de huidige toelatingsprocedure. Die garandeert dat studenten die aan de opleiding beginnen voldoende voorkennis bezitten om het studieprogramma te volgen.

Alle studenten die zich voor een lerarenopleiding (master, educatieve specialisatie, minor of module) inschrijven voeren eerst een intakegesprek met vakdidactici over de wederzijdse verwachtingen. Naar aanleiding van dat gesprek volgt een positief of negatief advies. Studenten worden in beginsel nooit geweigerd, maar bij een negatief advies volgt een extra gesprek met de studieadviseur en indien nodig worden vervolgspraken gemaakt. Hiermee hoopt de academie onnodig vroege uitval te voorkomen. De studievoortgang van studenten met een ander programma (deeltijders, zijinstroom, trainees) wordt extra gevolgd door de studieadviseur.

In het studentenhoofdstuk van het zelfevaluatie rapport en ook tijdens de visitatie gaven studenten aan soms moeite te hebben met de complexiteit van de opleiding. Met name in de eerste maanden komt er veel op de studenten af. De universitaire lerarenopleiding zit organisatorisch heel anders in elkaar dan de masteropleiding die ze daarvoor hebben afgerond. Stagedagen worden afgewisseld met colleges op het opleidingsinstituut, er zijn meerdere leeromgevingen waarin de student zich staande moet houden, en gedurende het jaar maken studenten een steile leercurve door om voorbereid te zijn op het beroep van leraar. Sinds de vorige visitatie heeft de docentenacademie zich in ruime mate ingespannen om de studeerbaarheid van de opleiding te verbeteren. Naar het oordeel van het panel heeft de opleiding dit voldoende in het vizier. Zo zijn er verschillende initiatieven ondernomen om de studenten zo goed mogelijk te begeleiden en te informeren. Een goed voorbeeld is het recent ontwikkelde Spoorboekje, waarin een visueel overzicht is opgenomen van de spreiding van de EC's, gekoppeld aan de verschillende studieonderdelen. Ook staat de belangrijkste informatie en data in de spoorboekjes opgenomen.

Studenten gaven tijdens de visitatie aan dat ze het soms lastig vinden om de cursussen op het instituut te combineren met de stage. Door lesvoorbereidingen, nabesprekingen en volle dagen op de stageschool verdwijnen de cursussen vaak wat naar de achtergrond. Met name de cursus Algemene Didactiek heeft hier last van. Omdat deze cursus gevoelsmatig wat verder van de beroepspraktijk af staat, geven studenten vaak minder prioriteit aan de stof die daar behandeld wordt. Volgens het panel kan dit mogelijk verholpen worden door meer aandacht te besteden aan de koppeling tussen algemeen didactische theorieën en de beroepspraktijk. Enkele studenten bevestigden dit tijdens het gesprek met het panel.

Na een jaar heeft ongeveer twee derde van de studenten de lerarenopleiding voltooid. Een groot deel van de overige studenten breekt de opleiding gedurende de eerste maanden al af. Anderen lopen vertraging op, vaak omdat ze hun opleiding combineren met een baan in het onderwijs. Twee jaar na de start van de opleiding hebben de dan nog ingeschreven studenten over het algemeen allemaal hun diploma behaald. Voor deeltijdstudenten liggen de cijfers iets lager: 60% rondt de opleiding nominaal af. De studieadviseur houdt de voortgang van studenten, met name deeltijdstudenten, goed bij en gaat in gesprek met de student wanneer deze een (risico op) vertraging constateert. Het panel trof geen obstakels in de opleiding aan die de studeerbaarheid belemmeren.

De coronabeperkingen in 2020 hebben ervoor gezorgd dat het onderwijs digitaal en in aangepaste vorm plaatsvond. Ten tijde van het ingaan van de lockdown (maart 2020) was de educatieve minor reeds afgerond. Masterstudenten hadden reeds twee derde van hun stage voltooid. Studenten hebben hun stage via online onderwijs kunnen voortzetten, en de cursuscolleges zijn online verdergegaan. Binnen de online leeromgeving van de docentenacademie deelde de opleiding informatie over de lockdown, handreikingen over online onderwijs en over de wijze waarop studenten hun opleiding konden voltooien. Ook organiseerde de opleiding een online spreekuur van de opleidingscoördinator en/of studieadviseur, waar studenten met vragen terechtkonden. Om studenten te ondersteunen bij het realiseren van de gestelde eindtermen, werd voor alle studenten in april een tussenevaluatie gemaakt. Hiermee werd bepaald aan welke criteria nog gewerkt moest worden en in overleg met de stagescholen werden afspraken gemaakt over hoe dat in de gegeven context gerealiseerd kon worden. Dat zorgde ervoor dat alle studenten binnen de gestelde tijd hun masteropleiding konden afronden. De opleidingscommissie en examencommissie werden bij alle maatregelen geraadpleegd. Zo bleven vragen of zorgen van de studenten in het vizier en werd bewaakt dat de eindtermen gewaarborgd bleven. Het online onderwijs heeft inmiddels ook enkele voordelen naar voren gebracht. Zo is het voor begeleiders makkelijker om online een les van de student bij te wonen en zijn de ICT-vaardigheden van de student (en de docententeams op de stagescholen) in een stroomversnelling geraakt.

Bij de start van het academische jaar 2020-2021 werden de VO-scholen weer opengesteld, waardoor stages fysiek konden plaatsvinden. Bij een nieuwe lockdown zouden studenten de stages online vervolgen. Op het instituut golden er nog steeds maatregelen die fysiek onderwijs beperkten. De meeste cursussen op het instituut werden dan ook online verzorgd. Voor de onderwijslijn PPO achtte de academie fysieke bijeenkomsten noodzakelijk, omdat de uitwisseling van en het samen reflecteren op onderwijservaringen van studiegenoten hier een grote rol speelt. In de regel vonden bijeenkomsten voor deze leerlijn daarom op de campus plaats. Uit studentevaluaties die de opleiding in de zomer van 2020 afnam, bleek dat studenten tevreden waren over de wijze waarop de opleidingen met de Corona-maatregelen zijn omgegaan. Tijdens de visitatie bevestigden studenten dit. Wel gaven ze bij het panel aan dat tijdens online colleges nog meer stilgestaan zou kunnen worden bij de koppeling tussen de leerstof van de cursus en de beroepspraktijk.

Docenten en begeleiders

Het team van de docentenacademie bestaat uit 52 docenten die nauw met elkaar samenwerken om de lerarenopleidingen te verzorgen. Het team bestaat grotendeels uit vakdidactici voor de verschillende schoolvakken, aangevuld met onderwijskundigen, vaardigheidsdocenten en een logopedist. Momenteel beschikt 42% van de docenten over een Basis- dan wel Senior Kwalificatie Onderwijs en is 33% geregistreerd in het Beroepsregister Lerarenopleiders. Een groot deel van de staf die geen bko/sko bezit valt vanwege hun functie of te kleine aanstelling buiten de bko-verplichting van de universiteit. Bijna driekwart van de docenten is in het bezit van een eerstegraadsbevoegdheid (73%).

Het panel is tevreden over de ruime ervaring die het docententeam heeft met het voortgezet onderwijs. Zestien docenten combineren hun werk aan de RDA met een deeltijdbaan als leraar in het voortgezet onderwijs. Bij elkaar heeft ruim 77% een aanstelling (gehad) bij een VO-school. Daardoor is het team goed in staat studenten voor te bereiden op de beroepspraktijk. Het panel zou het aantal gepromoveerden graag hoger zien. Momenteel is ongeveer een derde van het team gepromoveerd (29%). Tijdens de visitatie zijn twee verklaringen besproken: enerzijds heeft de docentenacademie moeite met het werven van gepromoveerden die als vakdidacticus bij de academie willen werken, anderzijds heeft de academie onvoldoende middelen om de docenten die al 'binnen' zijn een promotietraject aan te bieden. Het panel waardeert de verschillende initiatieven die de academie heeft ondernomen om de ontwikkeling van het docententeam te stimuleren. Toch vindt het panel het aantal gepromoveerden niet passen bij de visie van de docentenacademie, die beoogt studenten op te leiden tot docenten met een onderzoekende zelfkritische houding. Van de gepromoveerden is slechts een klein deel vakdidacticus. Met name de LVHO in de Bètawetenschappen komt er met één gepromoveerde vakdidacticus ongunstig vanaf. Het

panel doet de aanbeveling dat de academie (eventueel met behulp van financiële steun op instituutniveau) zich nog meer inspant om het aantal gepromoveerden in het docententeam omhoog te brengen.

Het panel concludeert op basis van de documenten en de gesprekken tijdens de visitatie dat de Radboud Docenten Academie sinds de vorige visitatie sterk veranderd is, in positieve zin. De docentenacademie laat daarmee blijken serieus aandacht te hebben besteed aan de verbeterpunten die bij de visitatie in 2015 naar voren zijn gebracht. De laatste jaren heeft het opleidingsmanagement vooral veel tijd en energie gestoken in het vormen van één coherent docententeam. Waar onderzoekers en vakdidactici van de opleidingen enkele jaren geleden wat meer afstand tot elkaar hadden, werken ze nu samen om de verschillende opleidingsonderdelen zo veel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Zo ontwerpen en implementeren ze onderwijskundige of vakdidactische ideeën, op basis van wetenschappelijke literatuur die ze onderling lezen en bespreken. Daarnaast betrekken onderzoekers de opleiders actief bij onderzoek dat praktijktoepassingen laat zien van relevante onderwijsconcepten. Bovendien heeft de deskundigheid van het docententeam meer aandacht gekregen, door docenten aan te trekken met expertises in vakgebieden die nog niet in het bestaande team aanwezig waren. Verder heeft de docentenacademie geïnvesteerd in sterkere samenwerking en communicatie met externe stakeholders. Zo is de communicatie met de faculteiten versterkt, om een grotere doorstroom van studenten naar de lerarenopleidingen te bewerkstelligen.

Het panel wil de opleiding complimenteren met bovenstaande verbeteringen. Tijdens de visitatie constateerde het panel dat de docentenacademie een hecht team van docenten heeft, dat zowel op de student als op elkaar betrokken is, toegewijd is aan de opleiding en openstaat voor nieuwe ideeën en nieuwe samenwerkingsverbanden. Tijdens de corona-pandemie is dit nog verder versterkt: collegiale bijscholings sessies (bijvoorbeeld over digitaal onderwijs) werden georganiseerd en ervaringen werden uitgewisseld. Studenten spraken tijdens de visitatie hun waardering uit voor de laagdrempeligheid, deskundigheid en de grote betrokkenheid van hun docenten. Ook het principe *practice what you preach* wordt voldoende ter harte genomen: docenten geven tijdens hun colleges het goede voorbeeld.

Op de stagescholen zijn verschillende mensen aanwezig die betrokken zijn bij de kwaliteit van de stageplaats en de begeleiding van de studenten. Schoolopleiders en instituutopleiders (zie ook *Stage*, hierboven) houden zich voornamelijk bezig met de (verbetering van de) kwaliteit van de begeleiding en beoordeling van de student tijdens de stage. De schoolopleider organiseert maandelijkse intervisiesessies, waarin alle studenten (vakoverstijgend) die stagelopen op die school bij elkaar komen om ervaringen met elkaar uit te wisselen en van elkaar te leren. Studenten worden dagelijks begeleid door een werkplekbegeleider. Op de opleidingsscholen volgen alle werkplekbegeleiders eerst een door de docentenacademie verzorgde cursus alvorens ze hun rol als stagebegeleider beginnen. Daarmee zijn ze goed voorbereid op hun taken en verantwoordelijkheden tijdens de stageperiode. De opleidingsscholen bieden zelf ook cursussen aan, voor werkplekbegeleiders maar ook voor studenten, ter verdere professionalisering. De instituutopleider komt in het eerste semester eenmaal op lesbezoek bij de student, in het tweede semester voert de vakdidacticus een lesbezoek uit. Het panel is het met het docententeam en studenten eens dat het wenselijk is de frequentie van deze lesbezoeken omhoog te brengen en zou graag zien dat vakdidactici en instituutopleiders hier meer tijd voor krijgen. Dat stelt de opleiding nog beter in staat de vorderingen van de student te volgen.

De docentenacademie heeft sinds de vorige visitatie effectief ingezet op het vergroten van het aantal stageplaatsen op opleidingsscholen. De lijnen tussen de opleiding en de scholen zijn hierdoor kort. Omdat de academie al jaren samenwerkt met dezelfde scholen kennen vakdidactici doorgaans de werkplekbegeleider en schoolopleider goed. Dat maakt het eenvoudig om snel contact te hebben over stagekwesties of over veranderingen in de opleiding (bijvoorbeeld over de stagebeoordeling tijdens de Corona-pandemie). De vakdidactici en de werkplekbegeleiders op de scholen hebben regelmatig contact om de voortgang van de studenten te monitoren. Verder spreken instituutopleiders elkaar tweemaandelijks over thematiek rond het (samen) opleiden van leraren. Programmaleiders van de verschillende opleidingsscholen komen bovendien maandelijks samen met de programmamanagers van de Radboud Docenten Academie en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen om visie en beleid met elkaar af te stemmen. Tot slot houdt de docentenacademie contact met alle werkplekbegeleiders en schoolopleiders via een

jaarlijkse bijeenkomst waarin men elkaar ontmoet, ervaringen uitwisselt en er workshops worden aangeboden. Het panel is te spreken over het goede en intensieve contact tussen de verschillende betrokkenen bij de stage, zowel vanuit de opleiding als vanuit de scholen. Daarin is het concept van Samen Opleiden, waarin zowel het instituut als de school betrokken is, goed te herkennen.

Sommige studenten krijgen een stageplek op een niet-opleidingsschool. Dit kan een samenwerkingsschool zijn waarmee een samenwerkingsovereenkomst is afgesloten, of een stageschool waar slechts incidenteel mee wordt samengewerkt. Met de niet-opleidingsscholen heeft de docentenacademie minder contact, zo bleek uit het gesprek dat het panel met studenten en alumni voerde. Deze scholen zijn vaak minder gewend om met universitaire studenten te werken, wat kan zorgen voor misverstanden. Omdat er minder overlegstructuren aanwezig zijn is het voor studenten bovendien soms zoeken waarvoor ze bij wie terecht kunnen. Tijdens de gesprekken met vakdidactici werd duidelijk dat zij bij de niet-opleidingsscholen extra alert zijn op het duidelijk communiceren van de verwachtingen vanuit de opleiding. Sommige vakdidactici voeren hun lesobservatie bijvoorbeeld samen met een werkplekbegeleider uit, om die vervolgens met elkaar na te bespreken en na te gaan of visies en verwachtingen op één lijn liggen. Hierdoor is het panel ervan overtuigd de kwaliteit van de stage ook bij de niet-opleidingsscholen goed geborgd wordt. Het panel adviseert de opleidingen wel om ervoor te waken dat deze verantwoordelijkheid niet bij enkele vakdidactici wordt neergelegd. Het panel zou graag zien dat de kwaliteitscontrole van de stageplek bij de niet-opleidingsscholen formeel georganiseerd wordt.

Educatieve minor

Toelating tot de minor en de module is geheel bepaald door de landelijk geldende wettelijke verwantschapstabel die aangeeft met welke afgeronde bacheloropleiding men kan instromen in de minor van een bepaald schoolvak. Studenten die de educatieve minor volgen, krijgen een programma dat gebaseerd is op dezelfde uitgangspunten als de masteropleiding. Net als bij de masteropleiding ziet het panel ook hier een goede koppeling met de drie rollen van een docent: vakdidactisch specialist, pedagoog en professional. Omdat de doelgroep echter anders is, zijn er wel de nodige verschillen aangebracht ten opzichte van de masteropleiding. Zie bijlage 3 voor een overzicht van het curriculum. Minorstudenten schuiven in de regel niet aan bij de masterstudenten. In de praktijk blijkt het voor te komen dat, wanneer de groep te klein is, minorstudenten voor de schoolvakken binnen de bètawetenschappen gezamenlijk met de masterstudenten het vak Vakdidactiek 1/A volgen. Studenten besteden de helft van hun minor (15 EC) aan de stage. Deze is verdeeld over twee losse stageperiodes (Stage A en Stage B). Van studenten wordt gevraagd dat ze aan het einde in staat zijn academische vakinhoudelijke kennis, onderwijskundige en vakdidactische inzichten kunnen vertalen naar een praktische lesvoorbereiding en lesuitvoering. Minorstudenten doorlopen doorgaans de beide stages op dezelfde school.

De opleiding is er zich van bewust dat deze studenten in relatief korte tijd moeten worden klaargestoomd om aan de wettelijke bekwaamheidseisen te kunnen voldoen. Gesprekken met de schoolopleiders en werkplekbegeleiders leerden het panel dat stagescholen voldoende door de docentenacademie voorbereid worden op het andere opleidingsniveau en de steilere leercurve van een minorstudent. De docentenacademie besteedt bovendien meer aandacht en tijd aan de begeleiding van minorstudenten ten opzichte van masterstudenten. Al bij aanmelding worden studenten geïnformeerd over het drukke programma van de minor. Deze groep studenten krijgt bovendien extra ondersteuning in de vorm van meer contacttijd bij de colleges. Juist wanneer minorstudenten aanschuiven bij de masterstudenten, organiseren de opleidingen buiten de reguliere collegereeks nog aanvullende bijeenkomsten voor deze studenten. Tijdens de visitatie stelde het panel vast dat de docenten erg betrokken zijn bij de voortgang van de minorstudenten en hun onderwijs aanpassen aan het tempo van elke student. Ze zijn zich ervan bewust dat deze studenten in korte tijd hard moeten werken om na één semester een onderwijsbevoegdheid te kunnen ontvangen. De minorstudenten die het panel tijdens de visitatie sprak lieten weten dat ze daar voldoende op voorbereid werden en dat ze tevreden zijn over de hoeveelheid begeleiding vanuit de opleiding en de stageschool. Wel is ook hier, net als bij de masteropleiding, de complexiteit van de opleiding een uitdaging voor studenten. Minorstudenten geven aan meer ondersteuning te wensen bij het creëren van overzicht. Met behulp van hun

docenten en werkplekbegeleiders, en door zelf goed te plannen, is de minor echter goed binnen de gegeven tijd af te ronden.

Overwegingen

De lerarenopleidingen bieden naar het oordeel van het panel een weldoordacht, goed gestructureerd en samenhangend curriculum aan, waarin alle elementen uit de beoogde leerresultaten terug te vinden zijn. Het academisch gehalte van de lerarenopleidingen is op orde en de drie rollen van de academisch opgeleide leraar zijn goed in het programma te herkennen. De onderliggende schoolvakspecialisaties krijgen voldoende aandacht en sneeuwen niet onder in het grotere geheel van de opleiding. Tegelijkertijd wordt ook de samenwerking opgezocht, waardoor specialisaties en opleidingen elkaar versterken. De coherente organisatie van de opleidingen, met leerlijnen die samenkomen in het portfolio en de stage, vindt het panel een sterke eigenschap. Hierdoor is het geïntegreerde karakter van het docentschap ook in de opleiding goed te herkennen. Sommige studenten moeten wennen aan de complexiteit van de opleiding en de combinatie tussen cursussen op het instituut en lesgeven op de stageschool. Het panel ondersteunt de initiatieven die de docentenacademie reeds heeft genomen om studenten hierbij te ondersteunen en het moedigt de opleidingen aan hierin te blijven investeren.

Het panel is tevreden over de variatie aan werkvormen en keuzemogelijkheden in de opleiding. Studenten worden hierdoor voldoende aangezet tot kennisdeling, reflectie en het formuleren van een visie op het beroep. De stage is van voldoende omvang en er is een geleidelijke opbouw in lesgevendende activiteiten, zodat de student aan het eind van de opleiding zelfstandig voor de klas staat. Stagescholen bieden voldoende mogelijkheden waarmee een student kan oefenen en groeien in het beroep van leraar. Het panel is tevreden over de hoeveelheid deskundige begeleiding die studenten tijdens de stage krijgen. Ook het intensieve contact tussen de scholen en de docentenacademie kan het panel waarderen, omdat hiermee de kwaliteit van de stageplek en de voortgang van de student goed worden bewaakt. Wat betreft de niet-opleidingsscholen zou het panel de kwaliteitscontrole van de stageplek graag meer formeel georganiseerd willen zien.

Het panel complimenteert de Radboud Docenten Academie met haar hechte en toegewijde docententeam. Het panel zou het aantal gepromoveerden wel graag hoger zien. De samenwerking die de academie met de verschillende faculteiten van de instelling opzoekt wordt door het panel aangemoedigd. Het panel is te spreken over de ruime ervaring die het docententeam heeft met het voortgezet onderwijs, waardoor het goed in staat is studenten voor te bereiden op de beroepspraktijk.

De educatieve minor is volgens het panel goed qua opzet en inhoud. Ook hier zijn de drie rollen van een docent goed herkenbaar. Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding zich goed bewust is van het feit dat studenten in de minor meer moeten leren in een kortere tijd om uiteindelijk zelfstandig voor de klas te kunnen staan. De minor heeft om die reden extra contacturen ingebouwd om studenten hierbij te ondersteunen. Bovendien investeert de docentenacademie in de voorbereiding van de stagescholen op het andere opleidingsniveau en de steilere leercurve van een minorstudent. Net als bij de masteropleidingen is de complexiteit van het onderwijs voor sommige studenten een uitdaging. Het panel is er echter van overtuigd dat de educatieve minor goed studeerbaar is, zolang studenten een goede planning maken.

Conclusie

Masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De lerarenopleidingen zien de verschillende onderwijsonderdelen als één samenhangend geheel dat de student voorbereidt op het beroep van leraar. Om die samenhang te benadrukken en studenten daarmee te laten werken, hanteren de lerarenopleidingen een geïntegreerd systeem van toetsing. Dit houdt in dat kennis en vaardigheden die studenten hebben opgedaan in de verschillende onderwijsonderdelen worden getoetst in een zestal tentamens, verdeeld over het jaar. Losse praktijk- of kennistoetsen die onderwijsonderdelen afsluiten komen in de opleiding dan ook niet voor. De zes tentamens zijn in te delen in drie categorieën, passend bij de drie voornaamste taken van de academisch opgeleide docent: 1) de toets van het praktijkgedeelte, om de uitvoering van onderwijs te beoordelen, 2) toetsen van reflectievaardigheden, om te beoordelen of de student in staat is zich professioneel verder te ontwikkelen, en 3) de toetsing van wetenschappelijke vaardigheden, om na te gaan of de student zijn/haar eigen onderwijspraktijk kan ontwerpen en onderzoeken. Elke categorie wordt tweemaal getoetst. In bijlage 3 zijn de verschillende toetsmomenten in verticale kolommen afgebeeld.

De twee bij elkaar horende tentamens gebruiken steeds dezelfde beoordelingscriteria, uitgewerkt in een rubric. Bij het tweede tentamen is het streefniveau telkens hoger dan bij het eerste tentamen. Boven het laatste streefniveau is een nog hoger niveau beschreven. Dat maakt het voor studenten mogelijk te excelleren en geeft na afstuderen handvatten om zich na de opleiding verder te ontwikkelen. Bij de beoordeling van het praktijkgedeelte (Begeleide Stage en Zelfstandige Stage) hanteert de opleiding knock-outcriteria. Dit zijn beoordelingscriteria waarop de student minstens een voldoende moet behalen en die niet te compenseren zijn met andere criteria.

Het panel heeft het systeem van toetsing en de opzet en inhoud van de toetsing van de lerarenopleidingen bestudeerd, en heeft hier tijdens de interviews met verschillende groepen over gesproken. Het concludeert op basis daarvan dat de lerarenopleidingen een solide systeem van toetsing hebben opgezet. In het overzicht in bijlage 2 is te zien dat de beoogde leerresultaten van de opleiding meerdere malen getoetst worden. Het panel is bovendien tevreden over de rijke variatie aan toetsvormen. Via werkstukken, lesontwerpen, onderzoeksverslagen, posterpresentaties, tentamengesprekken met opleiders, hun portfolio en natuurlijk in de stage wordt van studenten gevraagd hun kennis en vaardigheden te tonen.

Het panel vindt geïntegreerde toetsing een goed gekozen principe, passend bij het curriculum en de visie van de opleiding. Studenten tonen via de proeven aan dat zij in staat zijn didactische kennis en leraarschap te combineren en in de praktijk toe te passen. Volgens het panel is daarmee de cirkel van het als één geheel aanbieden van onderwijsonderdelen, om het geïntegreerde karakter van het beroep van leraar te benadrukken, rond.

In het zelfevaluatierapport, maar ook tijdens de gesprekken die het panel voerde met het opleidingsmanagement en schoolopleiders, constateerde het panel dat de docentenacademie het werkveld intensief betreft bij vernieuwingstrajecten van beoordelingsinstrumenten. Sinds 2018 is de docentenacademie bezig met een vernieuwing van het beoordelingsformulier van de beide stages. Daarbij is aan werkplekbegeleiders en schoolopleiders gevraagd om inhoudelijke en praktische opmerkingen te maken, die vervolgens zijn verwerkt in het huidige beoordelingsformulier. Het panel is tevreden over hoe het principe van Samen Opleiden op deze wijze vorm krijgt: de opleiding en de examencommissie zorgen voor borging van de eindtermen en het academisch gehalte van de beoordeling en het werkveld zorgt voor borging van de bruikbaarheid van het formulier.

De drie toetsen in het tweede semester vormen gezamenlijk de afronding van de opleiding. Met de afronding van Ontwerp & Onderzoek worden wetenschappelijke vaardigheden getoetst, met de Zelfstandige Stage wordt beoordeeld of de student in staat is zelfstandig voor de klas te staan, en met de afronding van Zelfevaluatie 2 wordt

bekeken of de student in staat is om de eigen professionele ontwikkeling te analyseren. De opleidingen beschouwen de drie verschillende toetsen als één geheel: voor alle onderdelen moet de student minstens een voldoende hebben behaald, voordat deze de opleiding kan voltooien. Hieronder worden de verschillende eindtoetsen afzonderlijk besproken.

Beoordeling eindwerken: Zelfstandige Stage, Ontwerp & Onderzoek en Zelfevaluatie 2

De Zelfstandige Stage is één van de voornaamste sluitstukken van de opleiding. Bij de beoordeling van de stage hanteert de opleiding een meer-dan-vier-ogenprincipe. De werkplekbegeleider en de schoolopleider vullen een beoordelingsformulier in, en stellen een eindcijfer voor. De vakdidacticus is degene die het uiteindelijke eindcijfer vaststelt. Bij de bepaling van het eindcijfer neemt de vakdidacticus ook de inhoud van het portfolio mee. Dit bevat verschillende onderdelen die de beoordeling in de praktijk staven, waaronder de lesbezoeken, feedback van leerlingen, video-opnames en een reflectie van de student op het eigen functioneren. De vakdidacticus vergelijkt de inhoud van het portfolio met het advies van de begeleiders op de stageschool. Wanneer deze met elkaar overeenkomen, neemt de vakdidacticus het advies van de begeleiders over. Komt de vakdidacticus op basis van het portfolio niet op het geadviseerde cijfer uit, dan volgt er een gesprek om tot consensus te komen. Als eindverantwoordelijke hakt de vakdidacticus uiteindelijk de knoop door.

Het panel is tevreden over het beoordelingsformulier bij de stage. De drie rollen van de academisch geschoolde docent zijn goed in de beoordelingscriteria te herkennen: er zijn rubrics die horen bij de rol van vakdidactisch specialist, de pedagoog en de professional. Over het algemeen kon het panel zich vinden in de gegeven eindcijfers voor de stage. Het panel is daarnaast tevreden over de werkwijze van de stagebeoordeling, met de vakdidacticus als eindverantwoordelijke. Gedurende de stageperiode hebben de vakdidacticus en de werkplekbegeleider regelmatig contact met elkaar. Tijdens deze gesprekken wordt niet alleen de voortgang van de student besproken, de vakdidacticus stelt ook het te realiseren eindniveau aan de orde. Zo is de werkplekbegeleider goed op de hoogte van de verwachtingen vanuit de opleiding. In de praktijk blijken discrepanties tussen de beoordeling van de werkplekbegeleider en de vakdidacticus daardoor weinig voor te komen. Het panel vindt dit een goede zaak.

De academische- en onderzoeksvaardigheden komen tot uiting in de toets Ontwerp & Onderzoek, die bestaat uit twee delen: het ontwerpen van een innovatief vakdidactisch leerarrangement, gebaseerd op actuele wetenschappelijke literatuur, en een beperkt vakdidactisch praktijkonderzoek, gebaseerd op dat leerarrangement. Studenten werken in tweetallen aan het ontwerp van het leerarrangement en aan de opzet van het onderzoeksplan. Elke student voert het onderzoeksplan in de eigen lessen uit. Samen schrijven de studenten op basis van de uitwerking van het leerarrangement een onderzoeksverslag en presenteren ze hun onderzoek aan hun medestudenten. De beoordeling van het verslag geschiedt door twee beoordelaars (een vakdidacticus en een onderwijskundige) die afzonderlijk van elkaar een beoordelingsformulier met een rubric en een woordrapport invullen. Vervolgens stellen de beoordelaars in overleg het eindcijfer vast. Bij grote verschillen tussen beide beoordelaars wordt een vakdidacticus als derde beoordelaar aangetrokken.

Tijdens de visitatie heeft het panel gesproken met de docenten, de examencommissie en studenten over de mate waarin de student individueel getoetst wordt binnen Ontwerp & Onderzoek. Hoewel de opzet van het onderzoek gezamenlijk tot stand komt, krijgen studenten een individueel cijfer op basis van de uitvoering van het onderzoek in de eigen lessen en de uitgevoerde analyse daarvan in het verslag. Daarmee wordt gegarandeerd dat studenten individueel op de eindtermen beoordeeld worden. Het panel heeft enkele beoordelingsformulieren van Ontwerp & Onderzoek bekeken en constateert dat de totstandkoming van het individuele cijfer niet altijd duidelijk blijkt uit het woordrapport in het formulier. Op sommige beoordelingsformulieren vermeldt de vakdidacticus nadrukkelijk dat het individuele cijfer op basis van de activiteiten van de betreffende student naar boven of beneden is bijgesteld, andere formulieren zijn hier minder duidelijk over. Het panel is er op basis van de visitatiegesprekken van overtuigd dat de studenten een individuele beoordeling krijgen, maar adviseert de opleiding te blijven bewaken dat elke student ook een individueel woordrapport krijgt waarin duidelijk wordt hoe het cijfer tot stand is gekomen. Dat

woordrapport kan de student bovendien feedback opleveren die nuttig kan zijn voor diens verdere professionele groei.

Zelfevaluatie 2 toetst de reflectieve bekwaamheden van de student. De student schrijft hiervoor een verslag waarin hij/zij de eigen visie op het leraarschap en de persoonlijke ontwikkeling binnen de drie rollen beschrijft, daarbij gebruikmakend van de theorie uit de opleiding en de praktijk tijdens de stage. Daarnaast betreft de student hierbij het portfolio, waarin feedback van de werkplekbegeleider en leerlingen is opgenomen. Dat sluit naar het oordeel van het panel goed aan bij het multiperspectivisme dat de docentenacademie beoogt (zie Standaard 1). De beoordeling van Zelfevaluatie 2 geschiedt door twee docenten van de opleiding. Het beoordelingsformulier is gebaseerd op wetenschappelijke literatuur over reflectiebeoordeling binnen lerarenopleidingen en legt de nadruk op het gebruik van wetenschappelijke bronnen en de inhoudelijke reflectie op het leerproces.

Het panel concludeert op basis van de documentatie en de gesprekken tijdens de visitatie dat de opleidingen een solide en betrouwbaar systeem van toetsing hanteren. De opleidingen hechten duidelijk veel waarde aan de kwaliteit van toetsing, wat door het vier-ogenprincipe en het betrekken van het werkveld duidelijk naar voren komt. Het panel heeft de beoordelingsformulieren van de drie eindwerken van meerdere alumni bekeken (zie voor een overzicht bijlage 5). Naar het oordeel van het panel passen de eindwerken goed bij een academische lerarenopleiding en sluiten ze goed aan op de door de opleiding geformuleerde eindtermen. De drie rollen van de academisch geschoolde docent zijn goed in de beoordelingscriteria van de stage te herkennen; de wetenschappelijke vaardigheden blijken uit de toets van Ontwerp & Onderzoek en in Zelfevaluatie 2 worden de reflectieve bekwaamheden van de student getoetst. Het panel concludeert verder dat de formulieren op een transparante manier duidelijk maken hoe het cijfer is opgebouwd uit de verschillende onderdelen, en wat studenten moeten doen om een het beoogde niveau te behalen. In enkele gevallen constateerde het panel verschillende eindcijfers bij kwalitatief vergelijkbare dossiers, maar over het algemeen was het panel het eens met de gegeven eindcijfers. Na het invullen van de verschillende digitale rubrics berekent het programma automatisch een cijfer. Dat vindt het panel een goede werkwijze, omdat het de validiteit en betrouwbaarheid van het eindcijfer vergroot.

Naar het oordeel van het panel heeft de opleiding tijdens de Corona-pandemie het te realiseren eindniveau voldoende geborgd. De Zelfstandige Stage kon, na omzetting online, doorgaan. De opleiding hield nauw contact met de stagescholen om de voortgang van de studenten te monitoren (zie ook Standaard 2). Verslagen behorend bij de toetsen konden studenten (zoals voor de Corona-pandemie ook al gebruikelijk was) digitaal inleveren. Fysieke beoordelingsgesprekken werden omgezet naar digitale gesprekken. Tijdens de visitatie heeft het panel vastgesteld dat studenten met de bovenstaande aanpassingen hun opleiding goed hebben kunnen voortzetten. De rendementscijfers van het afgelopen academisch jaar blijken niet sterk af te wijken van de rendementscijfers onder normale omstandigheden.

Examencommissie

De Radboud Docenten Academie heeft een eigen examencommissie die verantwoordelijk is voor de kwaliteit van toetsing binnen het volledige aanbod aan lerarenopleidingen. Tevens behandelt de commissie toelatingsverzoeken en vrijstellingsverzoeken, in overleg met studieadviseurs en/of betrokken opleiders. De examencommissie bestaat uit een hoogleraar als voorzitter, aangevuld met twee onderwijskundigen en een extern lid afkomstig uit het werkveld. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De commissie is formeel verantwoordelijk voor de educatieve masteropleidingen. Daarnaast borgt zij de kwaliteit van de educatieve minor en de educatieve specialisaties die zijn ingebed in de vakmasteropleidingen. Daarover rapporteert zij aan de verantwoordelijke examencommissies van de opleidingen die de educatieve minor en educatieve specialisaties aanbieden.

De commissie heeft als kerntaak de toetskwaliteit binnen de opleidingen te bewaken. Dit doet zij door het periodiek en steekproefsgewijs controleren van eindwerken en beoordelingen en door actief betrokken te zijn bij de doorontwikkeling van beoordelingsinstrumenten. Daarnaast organiseert de examencommissie elk jaar kalibratie- en ontwikkelsessies, waarin ze docenten van de opleiding betreft. Tijdens deze sessies evalueert het docententeam

samen met de examencommissie een aantal eindwerken en de bijbehorende beoordelingsinstrumenten, en worden beoordelingscriteria gezamenlijk geijkt. Volgens het panel zijn de lerarenopleidingen door het organiseren van deze sessies voldoende tegemoet gekomen aan de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie op dit punt. Om een juiste beoordeling te bevorderen, stelt de commissie specifieke eisen aan examinatoren per cursus. Zo is bij de beoordeling van Ontwerp & Onderzoek altijd een gepromoveerde docent betrokken en beoordelen enkel docenten met meerdere jaren ervaring in het onderwijs Stage 1 en 2 en Zelfevaluatie 1 en 2.

Op basis van de verstrekte documentatie en de gesprekken tijdens de visitatie oordeelt het panel dat de examencommissie goed functioneert en een proactieve rol heeft in de kwaliteitsborging van de toetsing binnen de opleidingen. Het panel heeft geconstateerd dat de commissie continu de vinger aan de pols houdt en bijstuurt waar dat nodig lijkt. Naast het bewaken van de eindtermen in de toetsen, bewaakt de commissie ook of de wettelijke bekwaamheidseisen die worden gesteld aan een eerstegraads bevoegd leraar voldoende in de toetsen aan de orde komen. Ook stelt de commissie documentatie op, zoals *Regels en Richtlijnen voor Tentamens*, waarin werkwijzen en procedures rondom toetsing zijn beschreven, om onafhankelijke en valide toetsing voor alle betrokkenen inzichtelijk te maken. Het panel onderschrijft de plannen van de commissie om naast het externe lid uit het werkveld nog een toetsdeskundige als extern lid aan te stellen.

Educatieve minor

De toetsing in de educatieve minor gebeurt volgens hetzelfde principe van integratie als binnen de masteropleiding. Studenten van de educatieve minor worden op dezelfde beoordelingscriteria beoordeeld als de masterstudenten, maar er zijn wel enkele verschillen. Terwijl masterstudenten in hetzelfde semester drie toetsmomenten hebben, is in bijlage 3 aan de verticale toetskolommen te zien dat de minorstudenten zes toetsmomenten hebben. De dubbele hoeveelheid toetsen zorgt voor meer tussenstapjes voor de student, om te groeien naar het leraarschap. Zo is bijvoorbeeld het stagetentamen in twee delen gesplitst, Stage A en B, waarbij een toenemend streefniveau wordt gehanteerd. Het panel vindt dat een goede zaak; op die manier hebben studenten halverwege een waardevol formatief beoordelingsmoment en wordt de tentamenlast voor de student gespreid. De minor heeft geen toets voor wetenschappelijke onderzoeksvaardigheden, wat het panel vindt passen bij het niveau van de minor. Wel construeren minorstudenten een lessenreeks (op basis van al beschikbare materialen, zoals lesmethodes en handboeken), waarin ze leren hun eigen onderwijs te ontwerpen. Daarmee komt met name de rol van vakdidactisch specialist naar voren. In de beoordelingscriteria is het streefniveau aangepast naar het niveau van de eerste helft van de masteropleiding, met één uitzondering: bij de beoordeling van minorstudenten wordt ook de zelfstandigheid in de beroepsuitoefening getoetst. Het excellente masterniveau is uit de beoordelingsformulieren geschrapt. Minorstudenten die op hetzelfde niveau scoren als een masterstudent krijgen een hoger cijfer. Tegelijkertijd blijven de criteria voor de voldoende grens gehandhaafd, zodat de wettelijke bekwaamheidseisen geborgd zijn.

De minor sluit af met een beoordeling op de stage (Stage B), Zelfevaluatie B en Lessenreeks. Het panel heeft de beoordelingsformulieren van de einddossiers van enkele minor-alumni bekeken en is van oordeel dat deze voor alle drie de eindwerken inhoudelijk op orde zijn. Wel geldt, net als bij de masterformulieren, de opmerking dat de woordrapporten in de formulieren van wisselende inhoudelijke kwaliteit zijn. Waar sommige formulieren voorzien zijn van rijke feedback voor de student, zijn andere formulieren erg beknopt. Het panel adviseert meer aandacht te besteden aan het invullen van deze woordrapporten, juist omdat ze nuttige feedback kunnen bevatten waarmee de student geholpen wordt in zijn/haar verdere professionele groei.

Overwegingen

De lerarenopleidingen hebben een adequaat systeem van toetsing waarin studenten in voldoende mate, via verschillende toetsvormen, op alle beoogde leerresultaten adequaat worden getoetst. De geïntegreerde toetsing in de vorm van een zestal tentamens waarin de verschillende aspecten van het beroep van leraar bij elkaar worden gebracht is passend bij de geïntegreerde manier waarop de lerarenopleidingen hun curriculum met behulp van onderwijslijnen hebben ingericht. De opbouw in vergelijkbare toetsvormen en -criteria geeft studenten duidelijkheid

over wat aan het eind van de opleiding van hen verwacht wordt, en biedt de mogelijkheid om hier in kennis en vaardigheden naar toe te werken.

De examencommissie vervult haar wettelijke taak op een adequate en proactieve manier, en houdt via steekproeven en evaluaties zicht op de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding. De commissie neemt ook haar verantwoordelijkheid bij de borging van de educatieve minoren en modules en de educatieve specialisaties die zijn ingebed in enkele vakmasteropleidingen. Voor alle opleidingen die naar een lesbevoegdheid leiden bewaakt de commissie of de wettelijke bekwaamheidseisen voldoende in de opleiding getoetst worden. Het panel waardeert de kalibratiesessies die de commissie regelmatig organiseert, met als doel om samen met het docententeam de toetsing in de opleiding te verbeteren.

De drie eindwerken zijn naar het oordeel van het panel passend voor een academische lerarenopleiding en de eindtermen die de Radboud Docenten Academie heeft geformuleerd. De beoordelingsformulieren van de drie eindwerken maken op een transparante manier duidelijk welke kennis en vaardigheden bij het gevraagde niveau horen, en hoe het cijfer is opgebouwd uit de verschillende onderdelen. Het panel is te spreken over de wijze waarop de docentenacademie het principe van samen opleiden ter harte neemt en het werkveld betreft bij de vernieuwing en verbetering van beoordelingsformulieren voor de stages. De automatische totstandkoming van het eindcijfer, op basis van de ingevulde rubrics, gecombineerd met een tweede (en soms nog derde) beoordelaar bij elk eindwerk, vindt het panel een goede werkwijze om de betrouwbaarheid van de beoordeling te borgen. Over het algemeen kon het panel zich vinden in de gegeven eindcijfers. Bij de beoordeling van Ontwerp & Onderzoek adviseert het panel de opleiding te blijven bewaken dat elke student een persoonlijk woordrapport krijgt waarin duidelijk wordt hoe het individuele cijfer tot stand is gekomen.

Het panel is tevreden over de inrichting van de toetsing binnen de educatieve minor. De minor hanteert hetzelfde systeem van geïntegreerde toetsing als de masteropleiding. De eindwerken waarmee de student de minor afsluit lopen parallel aan het type eindwerken waarmee de masteropleiding wordt afgesloten. Ook de beoordelingscriteria zijn gelijk, alleen wordt hier een lager streefniveau gehanteerd. Het panel is verder te spreken over de dubbele hoeveelheid toetsmomenten, waardoor studenten vaker een formatieve beoordeling ondergaan. Dit komt ook de spreiding van de studielast ten goede. De beoordelingsformulieren behorende bij de eindwerken zijn naar het oordeel van het panel inhoudelijk op orde. De woordrapporten zijn van wisselende kwaliteit. Hier kan de opleiding meer aandacht aan besteden.

Conclusie

Masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Eindwerken masteropleidingen

Het panel heeft voorafgaand aan de visitatie van alle masteropleidingen minstens vijftien einddossiers bekeken. Alle schoolvakspecialisaties werden met minstens twee dossiers vertegenwoordigd. Voor de opleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen bekeek het panel vanwege het grotere aantal schoolvakspecialisaties zeventien dossiers. Voor de opleiding LVHO in de Bètawetenschappen zijn vijf einddossiers opgevraagd van studenten die de opleiding volgden als educatieve specialisatie binnen de eigen vakmasteropleiding. Voor een volledig overzicht van alle einddossiers wordt verwezen naar bijlage 5.

Alle einddossiers bestonden uit de drie tentamens van het tweede semester: Zelfstandige Stage, Zelfevaluatie 2 en Ontwerp & Onderzoek. Deze einddossiers hadden naar het oordeel van het panel over de hele breedte een goede kwaliteit. Het wetenschappelijk gehalte van de einddossiers is volgens het panel passend voor een academische lerarenopleiding. Het panel zag geen opmerkelijke niveaoverschillen tussen de drie lerarenopleidingen, of tussen de schoolvakspecialisaties. Over het algemeen vond het panel de gebruikte algemene en vakspecifieke literatuur passend, al zaten er ook dossiers bij die wat steviger onderbouwd hadden kunnen worden. Volgens het panel lieten alle alumni in hun eindwerken voldoende diepgaande reflectie zien. Bij zelfevaluatieverslagen waar de reflectie wat meer aan de oppervlakte bleef, zag het panel dit weerspiegeld in een lager cijfer. Dit was met name bij de alumni in de Bètawetenschappen het geval: de Zelfevaluatieverslagen van die alumni waren wat beknopter dan die van de alumni van de andere opleidingen. Het panel ziet de geïntegreerde leerlijnen van de lerarenopleiding duidelijk in de einddossiers terug en ook de nadruk op het multiperspectivisme is goed in de eindwerken te herkennen. In de einddossiers wordt steeds vanuit een onderzoekende, academische houding de verbinding gelegd tussen theorie en praktijk, waarbij verschillende bronnen (lesbeschrijvingen, feedback van leerlingen, gesprekken met de werkplekbegeleider) geobserveerd en geanalyseerd zijn.

Het panel bemerkte in verschillende dossiers dat de taalverzorging voor verbetering vatbaar was. Tijdens gesprekken met het opleidingsmanagement, docenten, studenten en de examencommissie is hierbij stilgestaan. Het panel is het met de opleiding eens dat taalniveau niet per se een onderdeel moet uitmaken van de opleiding, maar adviseert de opleiding dit wel te monitoren. Van een academisch opgeleide leraar mag je immers verwachten dat hij/zij zich zorgvuldig mondeling en schriftelijk weet uit te drukken. Naar de mening van het panel zou de opleiding hier nauwlettender op kunnen toezien en studenten waar nodig kunnen doorverwijzen naar het talentencentrum van de universiteit.

Functioneren alumni

Na voltooiing van de lerarenopleiding gaat een groot deel van de alumni aan het werk als leraar in het voortgezet onderwijs. In 2017 was 73% van de alumni werkzaam in onderzoek of onderwijs. Een klein deel (18%) is bezig met een promotietraject, doet een vervolgstudie of is werkzaam in een andere sector. Uit alumni-enquêtes blijkt dat alumni over het algemeen tevreden zijn over de opleiding. Tijdens de visitatie sprak het panel met enkelen van hen, die allen hun waardering voor de opleiding uitten. Met name de aandacht die de opleiding besteedt aan het formuleren van een persoonlijke visie op het leraarschap en de interesse in vernieuwing en trends in het onderwijs worden door alumni sterk gewaardeerd. Daarnaast is er ook voldoende oog voor de praktijk van alledag. Met de handvatten aangereikt in de vakdidactiek en algemene didactiek, bijvoorbeeld met ideeën voor verschillende werkvormen, voelen alumni zich na afstuderen klaar om zelfstandig met hun eigen onderwijspraktijk aan de slag te gaan.

Uit gesprekken met werkplekbegeleiders, rectoren en directeurs van de opleidingsscholen begreep het panel dat alumni die zijn opgeleid aan de Radboud Docenten Academie over verschillende sterke eigenschappen beschikken die het beroepsbeeld van de docentenacademie bevestigen. Alumni worden getypeerd als initiatiefrijk, creatief, betrokken, georganiseerd en professioneel. Een verschil met docenten opgeleid op hbo-niveau is dat deze alumni een groter adaptief vermogen laten zien: ze zijn leerlinggericht en passen hun lessen hierop aan. Verder beschikken ze over een stevige kennisbasis. Ook het multiperspectivisme en de creativiteit wordt herkend: alumni gebruiken meerdere bronnen om te werken aan hun verdere professionalisering en ze zijn geïnteresseerd om nieuwe vormen van onderwijs uit te proberen. Tot slot gaven scholen aan het reflectief vermogen en de onderzoekende houding van alumni sterk te waarderen. Dat laatste is bovendien van toegevoegde waarde voor de docenten in de scholen, omdat zij zo gestimuleerd worden ook zelf onderzoek te doen naar de eigen onderwijspraktijk.

Educatieve minor

Voorafgaand aan de visitatie heeft het panel 24 dossiers van de educatieve minor bekeken. Voor zover beschikbaar werd voor ieder schoolvak waarvoor studenten in de minor een beperkte tweedegraads bevoegdheid kunnen behalen twee alumnidossiers opgevraagd. Drie van deze studenten volgden het programma als educatieve module

in plaats van als minor. De dossiers bestonden uit Stage B, Lessenreeks en Zelfevaluatie B. Het panel was over het algemeen tevreden met het niveau van de eindwerken; ze hadden over de breedte van alle schoolvakken de kwaliteit die van een beperkte tweedegraads bevoegd docent verwacht mag worden. Net als bij de masterdossiers verdient de taalverzorging bij de minordossiers wat meer aandacht.

Uit de meest recente gegevens blijkt dat maar weinig minor-alumni zich later inschrijven voor de educatieve masteropleiding om hun beperkte tweedegraads bevoegdheid om te zetten in een eerstegraads bevoegdheid. De opleiding ziet hier verschillende verklaringen voor. Zo wordt het sommigen tijdens de minor duidelijk dat het leraarschap niet bij ze past. Anderen raken tijdens de minor dermate geënthousiasmeerd door het lesgeven aan de onderbouw, dat zij de noodzaak van een eerstegraads bevoegdheid niet zien. Weer anderen kiezen er pas in een veel latere fase van hun carrière voor om alsnog een eerstegraadsbevoegdheid te behalen. Tijdens het gesprek met alumni en studenten van de minor constateerde het panel hetzelfde: sommigen gaven aan zo enthousiast te zijn over de onderbouw dat ze het bij de minor wilden laten, anderen waren van plan na afronding van de minor ook de educatieve masteropleiding te volgen.

Alumni van de minor gaven tijdens het gesprek met het panel aan zich voldoende voorbereid te voelen om zelfstandig voor de klas te staan. De visie van de opleiding, om tijdens de minor op verschillende domeinen een aanzet te geven, zodat alumni daarna zelf hun professionele groei verder kunnen oppakken, wordt door de alumni sterk herkend en gewaardeerd. Alumni gaven aan erg tevreden te zijn met het feit dat de minor zoveel handvatten heeft gegeven om na afstuderen zelfstandig met de eigen professionele groei aan de slag te gaan.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de eindwerken van alle lerarenopleidingen een goede kwaliteit hebben, en laten zien dat studenten de beoogde leerresultaten van de opleidingen realiseren. Alumni lieten een goed gebruik van wetenschappelijke literatuur zien, die ze geflankeerd met reflecties in verbinding brengen met het leraarschap. Het panel concludeert dat het academisch gehalte van de einddossiers op orde is. In het algemeen verdient de taalverzorging aandacht; die was in verschillende dossiers voor verbetering vatbaar. Het panel vindt dat de opleidingen de taalvaardigheid van de studenten beter zouden moeten monitoren. De alumni van de opleidingen gaan voor het overgrote deel als leraar aan het werk. Zowel de alumni als hun werkgevers zijn positief over de aansluiting van de opleidingen op de praktijk van het leraarschap. De scholen herkennen het beroepsbeeld van de docentenacademie en waarderen de alumni die zij aflevert: initiatiefrijke en betrokken docenten, die hun onderwijs op basis van een groot adaptief vermogen en onderzoekende houding durven aanpassen aan wat leerlingen nodig hebben.

Het panel was ook tevreden over de einddossiers van de alumni van de minor. De dossiers hadden over de breedte van alle schoolvakken de kwaliteit die van een beperkte tweedegraads bevoegd docent verwacht mag worden. Alumni van de minor gaven tijdens het gesprek met het panel aan zich dankzij de minor voldoende voorbereid te voelen om zelfstandig voor de klas te staan. Alumni van de minor waarderen de handvatten die de minor geeft om na het afstuderen zelfstandig met de eigen professionele groei aan de slag te gaan.

Conclusie

Masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

Masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat de masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen, de masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen en de masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen op alle vier de standaarden voldoen aan de in het beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen.

Op basis van de NVAO-beslissingsregels voor beperkte opleidingsbeoordelingen beoordeelt het panel de opleidingen daarom als 'positief'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen* als 'positief'.

Het panel beoordeelt de *masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: DOMEINSPECIFIEK REFERENTIEKADER

INLEIDING

Dit domeinspecifiek referentiekader voor de universitaire lerarenopleidingen bevat een beschrijving van de ontwikkelingen in het domein van de universitaire lerarenopleidingen sinds de laatste visitatie, de beleidsagenda voor het komende jaar en de bekwaamheidseisen leraar voorbereidend hoger onderwijs die kaderstellend zijn voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen. Het betreft een kader voor:

- de éénjarige wo-masteropleidingen tot leraar voorbereidend hoger onderwijs (VHO) (60 EC) in het domein van Taal en Cultuurwetenschappen, de Bètawetenschappen of de Mens- en Maatschappijwetenschappen, volgend op een verwante disciplinaire wo-master;
- de tweejarige wo-masteropleidingen in de Educatie (en Communicatie) in het domein van Taal en Cultuurwetenschappen, de Bètawetenschappen of de Mens- en Maatschappijwetenschappen
- de educatieve minoren (30 EC) en de educatieve modules (30 EC), die sinds respectievelijk 2009 en 2017 opleiden tot een tweedegraads bevoegdheid voor vmbo-t en de onderbouw van de havo en het vwo. Een educatieve minor of module maakt deel uit van of bouwt voort op een aan het schoolvak verwante bacheloropleiding.

De universitaire lerarenopleidingen in context

De Nederlandse universiteiten hebben als gezamenlijke missie en ambitie om goede en bekwaame academische leraren op te leiden, die zowel sterk zijn in vakinhoud, als op binnen de gebieden van pedagogiek en didactiek. Deze taak is primair belegd bij universitaire lerarenopleidingen (ulo's), die deze taak in toenemende mate uitvoeren in nauwe samenwerking met faculteiten en vo-scholen. De ulo's bieden opleidingen tot eerstegraads en (beperkt) tweedegraads bevoegd docent aan.¹

De manier waarop de ulo's aan hun gezamenlijke ambitie werken verschilt. De ulo's zijn op verschillende manieren georganiseerd en ingebed in hun universiteit. Daarnaast heeft elke ulo een eigen opleidingsvisie, mede gebaseerd op de eigen universitaire context en ontwikkelingen in de verschillende regio's.

Sinds de vorige visitatieronde is er landelijk, regionaal en op iedere universiteit veel gebeurd. Een belangrijk aanhoudend en gezamenlijk punt van zorg is het lerarentekort dat in een aantal schoolvakken en regio's zeer groot is. Andere regio's zijn juist krimpregio waardoor, zeker voor een aantal vakken, minder docenten nodig zijn.

Een tweede ontwikkeling is de roep uit de samenleving om meer aandacht voor diversiteit, verschillen tussen leerlingen, nieuwe technologieën en vernieuwende didactieken. Dat maakt dat scholen steeds meer op zoek zijn naar een eigen invulling van hun opdracht en dit op heel verschillende manieren doen. Zij kiezen bijvoorbeeld voor andere onderwijsconcepten of herordenen de schoolvakken tot domeinen. Van ulo's wordt verwacht dat zij, op z'n minst, bij deze ontwikkelingen aansluiten om studenten op te leiden die gedijen in deze variëteit aan professionele contexten. Hier sluit de landelijke wens en ambitie om meer samen met scholen op te leiden op aan.

Een andere relevante ontwikkeling is dat universiteiten hun bachelor- en masteropleidingen, en de daarmee samenhangende wetenschapsdomeinen aan het ontwikkelen zijn, met als consequentie dat de vooropleidingen van potentiële ulo-studenten niet altijd zonder meer aansluiten, bijvoorbeeld als studenten een brede bachelor hebben gevolgd.

Tot slot is in het kader van levenlang leren het bieden van opleidingen aan mensen die op latere leeftijd besluiten om zich via studie verder te ontwikkelen, een vanzelfsprekende taak. Dit heeft als consequentie dat ulo's zich geroepen voelen om trajecten te ontwikkelen die recht doen aan deze specifieke doelgroep, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van zij-instroom trajecten.

Al deze ontwikkelingen maken dat de ulo's hun taak uitvoeren in een zeer dynamische context, waarin zij afstemmen binnen de universiteit, met hun opleidingsscholen en met elkaar. De roep om flexibiliteit wordt overal gevoeld, en vanwege de regionale verschillen ook regionaal uitgewerkt. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van de educatieve

¹ Sinds de invoering van de wet beroepen in het onderwijs wordt juridisch enkel het onderscheid gemaakt tussen leraar voortgezet onderwijs en leraar voorbereidend hoger onderwijs. In het dagelijks spraakgebruik wordt leraar voortgezet onderwijs aangeduid als tweedegraads bevoegd leraar en leraar voorbereidend hoger onderwijs als eerstegraads bevoegd leraar.

module, tweejarige educatieve masteropleidingen, en innovatieve trajecten in het kader van het samen opleiden met scholen. Het samen opleiden met scholen wordt op alle ulo's in partnerschappen vormgegeven, en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de begeleiding van startende leraren (in de 'inductiefase') krijgt steeds meer handen en voeten. Wat de ulo's bindt is de gezamenlijke ambitie, en het bewaken van de kwaliteit van het eindniveau van academisch opgeleide docenten.

VSNU-LERARENAGENDA 2013-2017

Met de VSNU-Lerarenagenda 2013-2017 hebben de universiteiten de afgelopen jaren stappen gezet op weg naar meer universitair opgeleide leraren in het voortgezet en primair onderwijs.

Meer en flexibeler routes naar het leraarschap

Een belangrijke stap richting het verhogen van de instroom in de universitaire lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs, is dat de ulo's meer en flexibeler routes naar het leraarschap in het voortgezet onderwijs hebben gecreëerd.

Een eerste voorbeeld is de inrichting van een pilot met de zogenaamde educatieve module. Net als de educatieve minor, die al langer bestaat, heeft deze module een omvang van 30 EC. Studenten kunnen de minor tijdens hun bacheloropleiding volgen, terwijl de educatieve module openstaat voor studenten die al een bachelor hebben afgerond. In combinatie met een aan het schoolvak verwante bachelor leidt zowel de educatieve minor als de educatieve module tot een tweedegraads bevoegdheid voor het onderwijzen van het schoolvak op het vmbo-t en in de onderbouw van de havo en het vwo. Op veel plekken geeft de minor of module tevens een vrijstelling van 10-30 EC voor de masteropleiding Leraar VHO (met een omvang van 60 EC) of voor een tweejarige wo-masteropleidingen in de Educatie (en Communicatie). Beide masters leiden tot een eerstegraads bevoegdheid. Door de educatieve minor of module te volgen hebben studenten nu de mogelijkheid al tijdens hun vakinhoudelijke studie met een lerarenopleiding te beginnen. Na hun bachelor of eerste master hebben ze de mogelijkheid bevoegd les te gaan geven, en als dat beter past in hun ontwikkeling of persoonlijke situatie later verder te studeren.

Een tweede voorbeeld van een alternatieve route is de invoering van educatie- en communicatiemasters binnen een aantal universitaire lerarenopleidingen. Deze tweejarige masters werden al langer door de technische universiteiten, de Universiteit Utrecht en, voor het bèta-domein, door de Rijksuniversiteit Groningen aangeboden. In deze opleiding volgen studenten een lerarenopleiding voor het schoolvak en vakmaster waarin het leren begrijpen, communiceren en onderwijzen van de discipline centraal staat.

Een laatste voorbeeld is het programma 'Trainees in Onderwijs', dat is gericht op ambitieuze en getalenteerde afgestudeerden die de lerarenopleiding combineren met een baan en tijdens het programma projecten in de richting van leiderschap, ondernemerschap, ontwerp en/of onderzoek uitvoeren. Trainees in Onderwijs is de opvolger van Eerst De Klas en het OnderwijsTraineeship.

Begeleiding beginnende leraren

Een stap die erop is gericht om meer beginnende leraren voor het voortgezet onderwijs te behouden, is het in samenwerking met vo-scholen en de hogescholen intensiveren van hun begeleiding in de eerst jaren van hun loopbaan. Door hen te helpen bij het overwinnen van veelvoorkomende problemen met bijvoorbeeld klassenmanagement, wordt voorkomen dat zij voortijdig het beroep verlaten. De aansluiting tussen de lerarenopleiding en de eerste fase van de loopbaan wordt daardoor verbeterd. Hierbij is goed samengewerkt met de hogescholen en de scholen. Inmiddels kent 50% van de scholen een begeleidingstraject voor beginnende leraren.

Actieplan Academische Leraren 2019-2021

Op dit moment is er sprake van oplopende tekorten aan goed opgeleide, bevoegde leraren in het Nederlandse initiële onderwijs. Bij ongewijzigd beleid zullen de tekorten aan leraren en directeurs in het voortgezet onderwijs oplopen van circa 400 op dit moment naar ruim 1200 over circa tien jaar.² Het gaat daarbij om het totale tekort waarbij dus geen onderscheid wordt gemaakt tussen leraren met een universitaire of hbo lerarenopleiding. De

² Opgehaald op 2018-07-08 bij <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/personeel/lerarenopleiding>. In deze cijfers wordt geen onderscheid gemaakt tussen leraren met een opleiding op hbo- of wo-niveau.

tekorten zullen zich concentreren bij specifieke schoolvakken in het bèta-domein (wiskunde, natuurkunde, scheikunde, informatica), en in het domein van de taal en cultuurvakken (Duits, Frans, en de Klassieke Talen)³. Daarenboven bestaat de wens om het aantal universitair opgeleide leraren fors te verhogen. Zo is in het sectorakkoord voor het voortgezet onderwijs⁴ afgesproken te streven naar een percentage van ten minste 80% universitair masteropgeleide leraren in de bovenbouw van het vwo in 2020. Dit percentage ligt in de meeste recente cijfers echter nog op 63%. Het verhogen van het aantal academische leraren in de bovenbouw van het vwo is in lijn met een Kamerbreed aangenomen motie.⁵

Vergroten van de toegankelijkheid van de universitaire lerarenopleidingen

Onder meer door de ontwikkeling naar brede, vaak interdisciplinaire bachelors en specialistische masters binnen veel universiteiten, is de in- en uitstroom van universitaire bachelor- en masteropleidingen veranderd. De bredere universitaire bachelor- en masteropleidingen sluiten daardoor onvoldoende aan op de huidige schoolvakken die inhoudelijk juist een overwegend disciplinair karakter hebben.⁶ Dit leidt ertoe dat veel universitair afgestudeerden op dit moment niet aan de vakinhoudelijke ingangseisen voldoen zoals die nu worden gehanteerd voor toelating tot de lerarenopleidingen in specifieke schoolvakken. Een hieraan verwant knelpunt is dat professionals met een universitaire opleiding die na een loopbaan elders een overstap naar het onderwijs overwegen, deze stap te vaak niet kunnen zetten omdat hun vooropleiding onvoldoende aansluit op de inhoudelijke toelatingseisen voor de universitaire lerarenopleiding. Ook vanuit het scholenveld is dit een veelgehoord knelpunt in het opleidingsaanbod voor het voortgezet onderwijs. Om de toegankelijkheid te vergroten en het toelatingsbeleid tussen ulo's consistent te laten zijn, worden initiatieven ondernomen:

- Ontwikkelen van een herzien en consistent toelatingsbeleid dat de toegankelijkheid van de universitaire lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs vergroot;
- Oprichten van een landelijk regiepunt voor toelatingsassessments, en
- Versterken van de educatieve module.

Innovatie in de universitaire lerarenopleidingen

In de afgelopen decennia is de diversiteit in de vooropleiding en de leeftijd van studenten die zich aanmelden voor de lerarenopleiding sterk toegenomen. Studenten starten op verschillende momenten tijdens of na hun bachelor of master met de lerarenopleiding of zij doen dat na een loopbaan elders. Om beter in te kunnen spelen op die verschillen, is inmiddels een aantal nieuwe opleidingsroutes naar het leraarschap gerealiseerd. De opleiding wordt bovendien vaak gecombineerd met een baan als leraar, zeker door leraren in een opleiding voor een van de tekortvakken.

In het totale stelsel van lerarenopleidingen wordt op dit moment een beweging gemaakt richting opleiden in partnerschap met de scholen onder de noemer 'samen opleiden en professionaliseren'. De lerarenopleidingen raken daarbij vervlochten met de zogenaamde inductiefase: de eerste jaren van de beroepsloopbaan. Dat heeft opleidings-didactische voordelen: door de koppeling van initiële opleiding aan een driejarige inductieperiode wordt de overgang tussen opleiding en baan minder scherp en krijgt de student meer tijd om routine te ontwikkelen.⁷ Plannen daarvoor worden met regionale partners per ULO ontwikkeld.

Een andere manier om de instroom te vergroten is de opleiding aantrekkelijker te maken door meer ruimte voor profilering te bieden.

³ Opgemaakt op 2018-07-08 bij <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/sectoroverstijgend/personeel/lerarenopleiding>. De mate waarin deze vakken worden aangemerkt als tekortvak is aan verandering onderhevig en verschilt van jaar tot jaar.

⁴ Sectorakkoord VO 2014-2017 'Klaar voor de toekomst! Samenwerken aan onderwijskwaliteit' te raadplegen via <https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/141/original/Sectorakkoord-VO-OCW.pdf?1476109377>

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 33 750 VIII, nr. 21.

⁶ Op dit moment wordt in de context van curriculum.nu gewerkt aan een actualisering van kerndoelen en eindtermen in het primair en voortgezet onderwijs. Mogelijk leidt dit ook tot een beweging naar nieuwe, bredere schoolvakken.

⁷ Zie bijvoorbeeld: Maulana, R., Helms-Lorenz, M., & van de Grift, W. (2015). A longitudinal study of induction on the acceleration of growth in teaching quality of beginning teachers through the eyes of their students. *Teaching and Teacher Education*, 51, 225-245, en van Tartwijk, J., Wubbels, T., & Zwart, R. C. (2017). Developing teachers' competences with the focus on adaptive expertise in teaching. In D. J. Clandinin & J. Husu (Eds.), *The SAGE Handbook of Research on Teacher Education* (pp. 820-835). London: Sage.

Initiatieven die worden ondernomen om de universitaire lerarenopleiding verder te vernieuwen hebben betrekking op:

- Ontwikkelen van een gezamenlijk aanbod van 'blended' onderwijsmodulen;
- Versterken van het samen opleiden en professionaliseren;
- Versterken en vergroten van aanvullende opleidingsroutes naar het leraarschap zoals het aanbod voor zij-instromers en voor Onderwijsstrainees, en combinaties van initiële lerarenopleiding met in-service lerarenopleiding.

Bekwaamheidseisen

Kaderstellend voor de doelstellingen en eindtermen van de universitaire lerarenopleidingen VHO zijn de bekwaamheidseisen leraar VHO die zijn vastgelegd in de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 36 en verwante artikelen) en het Besluit Bekwaamheidseisen Onderwijspersoneel. In 2017 zijn deze wettelijke bekwaamheidseisen herzien.⁸ Dit wettelijk kader organiseert de bekwaamheden van leraren naar de taken die zij in hun beroepspraktijk combineren. Dit is het kader waarbinnen de ICL eigen accenten legt. Deze komen terug in de eigen zelfreflecties.

De wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen

De actuele wettelijke bekwaamheidseisen aan leraren zijn ingedeeld in drie voor het leraarschap specifieke clusters van bekwaamheden: vakinhoudelijke bekwaamheid, vakdidactische bekwaamheid en pedagogische bekwaamheid. Daarnaast wordt aangegeven dat leraren met de kennis en kunde ten aanzien van de deze drie clusters van bekwaamheden hun werk als leraar op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze kunnen verrichten. Dat doen zij niet alleen zelfstandig, maar ook als lid van de professionele onderwijsgemeenschap die zij samen met zijn collega's vormen. Uit deze bekwaamheidseisen kan worden afgeleid dat de wetgever het combineren van de verschillende clusters van bekwaamheden als de kern van het leraarschap ziet. De ICL benadrukt daarin de gerichtheid op het leren en de vorming van leerlingen als de kern van het leraarschap, en verwacht daarnaast van leraren dat zij met collega's, vanuit een academische en onderzoekende houding, een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van onderwijs en het functioneren van de schoolorganisatie.

Vakinhoudelijk bekwaam

Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat leraren de inhoud van hun onderwijs beheersen. Zij 'staan boven' de leerstof en kunnen die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat hun leerlingen die kunnen leren. Deze leraren kunnen vanuit hun vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met de wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van hun leerlingen. Zij houden hun vakkennis en -kunde actueel.

Vakdidactisch bekwaam

Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de leraren de vakinhoud leerbaar maken voor hun leerlingen, in afstemming met hun collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van de school. Zij weten die vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten. Zij doen dit op een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze, waarin de volgende handelingselementen herkenbaar zijn:

- het aanbrengen van een duidelijke relatie tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van hun leerlingen, de vakinhoud en de inzet van de verschillende methodieken en middelen.
- het bij de uitvoering van hun onderwijs volgen van de ontwikkeling van hun leerlingen; zij toetsen en analyseren regelmatig en adequaat of de leerdoelen gerealiseerd worden en hoe dat gebeurt; op basis van deze analyse stellen zij zo nodig zijn onderwijs didactisch bij.
- het samen met (vak)collega's bijdragen aan de ontwikkeling van het onderwijs zodat dit aansluit bij maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

⁸ Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. (2017). Wijziging van het besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2017(148).

Pedagogisch bekwaam

Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat leraren op een professionele, ontwikkelingsgerichte en wetenschappelijk onderbouwde werkwijze en in samenwerking met zijn collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor hun leerlingen kunnen realiseren. Zij volgen de ontwikkeling van hun leerlingen in hun leren en gedrag en stemmen daarop hun handelen af. Zij dragen bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van hun leerlingen. Zij stemmen hun pedagogisch handelen af met hun collega's en met anderen binnen en buiten de school die voor de ontwikkeling van de leerling verantwoordelijk zijn. Deze uitspraak heeft een brede betekenis en impliceert ook de bijdrage van de leraar aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit. Ook in pedagogische zin blijven zij hun onderwijs ontwikkelen dragen zij, samen met collega's, bij aan de ontwikkeling van het onderwijs zodat dit aansluit bij maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

Wetenschappelijk oriëntatie

Een wetenschappelijk oriëntatie houdt in dat leraren zich een academisch denk- en werkniveau hebben eigen gemaakt. Dat betekent dat zij in staat zijn op een wetenschappelijk wijze hun schoolvak, hun lesgeven en de professie in het algemeen te analyseren, en hun onderwijs te schoeien op een wetenschappelijk leest.

De leraar als professional

Van leraren wordt verwacht dat zij een positieve bijdrage kunnen leveren als lid van een professionele onderwijsgemeenschap. Dat betekent dat zij een bijdrage leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat in hun school, aan goede werkverhoudingen en aan de schoolorganisatie als geheel. Tevens zijn zij in staat en bereid hun bekwaamheden voortdurend verder te ontwikkelen in lijn met maatschappelijke en wetenschappelijke ontwikkelingen.

BIJLAGE 2: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Eindtermen educatieve masters Radboud Docenten Academie

Wettelijk kader	Dubbindescriptoren	Radboud Docenten Academie Radboud Universiteit 		Lessenreeks	Zelfevaluatie 1	Begeleide Stage	Ontwerp & Onderzoek	Zelfevaluatie 2	Zelfstandige Stage
Vakdidactisch Specialist									
Art 2.4a, 2.4b, 2.4f, 2.6-1a, 2.6-1h, 2.8, 2.9	Kennis & Inzicht Oordeelsvorming	COGNITIE	Heeft actuele kennis van en inzicht in theoretische principes van de vakinhoud in relatie tot het vakspecifiek denken, leren van leerlingen en educatief ontwerpen.	+++		++	+++		+++
			Heeft actuele kennis van en inzicht in functies van en discussies over de plaats van het schoolvak in de bredere context van het onderwijs (o.a. eindtermen, doorlopende leerlijnen, verwante vakken)	+	+	+	++	+++	+
			Heeft actuele kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën, en didactische leer- en werkvormen die voor het vak relevant zijn.	+++	+	+++	+++	+	+++
			Heeft actuele kennis van methoden en technieken van (vak)didactisch onderzoek.				+++		
			Heeft actuele kennis van curriculumtheorieën op micro-, meso- en macroniveau.	+	+	+	+	+	++
Art 2.4b-d, Art 2.6-1b-l, 2.11, 2.12.	Toepassing kennis & inzicht Communicatie	VAARDIGHEID	Kan een solide, innovatief leerarrangement opzetten, uitvoeren, systematisch evalueren (o.a. toetsen, feedback) en doorontwikkelen. • Legt een relatie tussen (vak)didactische en vakinhoudelijke concepten, het (vakspecifiek) leren en denken van de (individuele) leerlingen op verschillende niveaus en hun leerbaarheid (de manieren waarop leerlingen de leerstof kunnen opvatten, interpreteren en leren). • Beheerst het (vak)didactische handelen in de klas in de vorm van: <ul style="list-style-type: none"> - het stellen van stimulerende vragen; - het begrijpelijk en aansprekend uitleggen en voordoen; - het begeleiden van de leerling bij ontdekken en verwerken van de leerstof; - het toepassen van werkvormen die samenwerkend leren bevorderen; - het opbouwend en gericht feedback geven op taak en aanpak; - het controleren van het behalen van leerdoelen door formatieve en summatieve evaluatie. • Maakt effectief gebruik van (digitale) hulpmiddelen. • Kan de relevantie van het schoolvak overbrengen door verbanden te leggen met dagelijks leven, werk, maatschappij en wetenschap.	+++		+++	+++		+++
			Kan een beperkt vakdidactisch onderzoek opzetten en uitvoeren door: <ul style="list-style-type: none"> • Een vakdidactische probleemanalyse te maken en daaruit een onderzoeksvraag af te leiden; • In de eigen praktijk op een wetenschappelijke manier data te verzamelen; • Data kwantitatief of kwalitatief te analyseren; • Afgewogen conclusies te trekken. 				+++		
Art 2.4e, Art 2.6-1l	Communicatie Leervermogen	ATTITUDE	Is gericht op het ontwikkelen en aanpassen van eigen visie op het schoolvak in een bredere context van het onderwijs (o.a. vakoverstijgend leren, de aansluiting op vervolgstudie en beroep, en in het algemeen de maatschappelijke verhoudingen tot het vakgebied).	+	+++	+	+	+++	++
			Is gericht op het ontwikkelen van creatieve vormen van lesgeven (creative teaching) en het stimuleren van creativiteit bij leerlingen (teaching for creativity).			+	+		+
			Is gericht op algemene vorming, vakspecifiek leren en vaktaalontwikkeling van (individuele) leerlingen.	+++	+	+++	+++	+	+++

Wettelijk kader	Dubbindescriptoren	Radboud Docenten Academie Radboud Universiteit 		Lessenreeks	Zelfevaluatie 1	Begeleide Stage	Ontwerp & Onderzoek	Zelfevaluatie 2	Zelfstandige Stage	
Pedagoog										
Art 2.16	Kennis & Inzicht Oordeelsvorming	COGNITIE	Heeft algemene wetenschappelijke kennis van concepten op het gebied van ontwikkelingstheorie, leerpsychologie, (ped)agogiek, en methoden om zowel het sociale klimaat in de klas te analyseren en verbeteren als te beantwoorden aan individuele leerbehoeften van de leerlingen.	++		+	++		+	
			Heeft praktijkkennis van de pedagogiek in de specifieke context (van het leergebied, type onderwijs en school).	+		++	+		++	
Art 2.18, 2.19	Toepassing kennis & inzicht Communicatie	VAARDIGHEID	Kan eigen praktijkkennis expliciteren op basis van algemene wetenschappelijke kennis en ervaringen uit de praktijk door: <ul style="list-style-type: none"> Vanuit een positieve betrokkenheid leerlingen te inspireren, activeren en stimuleren tot leren van en met elkaar. Op positieve wijze en trefzeker bij te dragen aan de sociaal-emotionele vaardigheid, socialisatie en identiteitsvorming van de leerling in de context van school en maatschappij. Bewust te werken aan het scheppen en verbeteren van een veilig, sociaal klimaat (voor samenwerking) in de klas of daarbuiten. 			+	+++	++	+	+++
			Benoemt en onderbouwt voorbeelden van gedifferentieerd handelen zoals: <ul style="list-style-type: none"> Sensitief in te spelen op individuele onderwijsbehoeften van leerlingen. Rekening te houden met de leefwereld van leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond. 	+	+	+		++	++	
			Kan zelfstandig prioriteiten stellen, en na overleg met relevante derden (o.a. collega's, ouders, hulpverleners) adequaat handelen bij gesignaleerde ontwikkelings- en gedragsproblemen.			+++		+++		
Communicatie Leervermogen	ATTITUDE	Werkt vanuit een (eigen) visie op de pedagogische taak van het (eigen) onderwijs en is bereid zich daarin verder te ontwikkelen.		++	+		+++	+		
		Is gericht op samenwerking en verantwoording van het handelen in een open en positieve communicatie met (individuele) leerlingen en relevante derden (o.a. collega's, ouders, hulpverleners).			+++		+++			
		Is gericht op sturen, begeleiden en ruimte geven met betrekking tot de ontwikkeling van de eigenheid van de leerling (o.a. interesse, leerbehoefte, identiteit).			++	++	++	++		
Professional										
Art 2.2-2	Kennis & Inzicht Communicatie	EVALUATIE	Ontwikkelt door een onderzoekende houding een eigen professionele, wetenschappelijke kennisbasis om het eigen handelen te verantwoorden, dat van collega's en begeleiders te duiden en ontwikkelingen in het onderwijs te kunnen plaatsen in een breder (historisch) perspectief.		+++	+	++	+++	+++	
			Verbindt in een constructief-kritische dialoog de eigen ervaring met nieuwe ontwikkelingen en beleid, en overweegt daarbij verschillende perspectieven.		+++	+	++	+++	++	
Leervermogen Communicatie	REGIE	Kan de professionele kennisbasis en feedback vanuit de context (leerlingen, collega's, begeleiders, ouders, wetenschap en maatschappij) gebruiken voor het kritisch evalueren en blijvend sturen van het eigen handelen en de eigen ontwikkeling.		+++	+++	+	+++	+++		
		Stemt het eigen denken en handelen af met collega's en het onderwijskundig beleid van de school.		+	+++		+	+++		
		Benut en zoekt de professionele ruimte, ook in de context van onzekerheid en onbekendheid, en beseft en bewaakt de eigen grenzen.		++	+	+	++	+		
Leervermogen Communicatie	IDENTITEIT	Ontwikkelt een eigen identiteit, ethisch besef en authentieke visie in de context van het eigen handelen, externe kaders en dilemma's in een veranderende wereld.		+++			+++			
		Draagt met een onafhankelijke, open, kritische en academische geest bij aan de maatschappelijke en wetenschappelijke discussies ten behoeve van de ontwikkeling van het vakgebied, de beroepsgroep en het onderwijs.				+	+			

Eindtermen educatieve minoren (mogelijk gewenste opmaak door RU aan te leveren)

VAKDIDACTISCH SPECIALIST	
COGNITIE	<p>Heeft actuele kennis van en inzicht in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • theoretische principes van de vakinhoud in relatie tot het vakspecifiek denken, leren van leerlingen en educatief ontwerpen. • functies van en discussies over de plaats van het schoolvak in de bredere context van het onderwijs (o.a. eindtermen, doorlopende leerlijnen, verwante vakken) <p>Heeft actuele kennis van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verschillende leer- en onderwijstheorieën, en didactische leer- en werkvormen die voor het vak relevant zijn. • methoden en technieken van (vak)didactisch onderzoek. • curriculumtheorieën op micro-, meso- en macroniveau.
VAARDIGHEID	<ul style="list-style-type: none"> • Kan een solide, innovatief leerarrangement opzetten, uitvoeren, systematisch evalueren (o.a. toetsen, feedback) en doorontwikkelen. <ul style="list-style-type: none"> ○ Legt een relatie tussen (vak)didactische en vakinhoudelijke concepten, het (vakspecifiek) leren en denken van de (individuele) leerlingen op verschillende niveaus en hun leerproblemen (de manieren waarop leerlingen de leerstof kunnen opvatten, interpreteren en leren). ○ Beheerst het (vak)didactische handelen in de klas in de vorm van: <ul style="list-style-type: none"> ▪ het stellen van stimulerende vragen; ▪ het begrijpelijk en aansprekend uitleggen en voordoen; ▪ het begeleiden van de leerling bij ontdekken en verwerken van de leerstof; ▪ Het toepassen van werkvormen die samenwerkend leren bevorderen; ▪ Het opbouwend en gericht feedback geven op taak en aanpak; ▪ Het controleren van het behalen van leerdoelen door formatieve en summatieve evaluatie. ○ Maakt effectief gebruik van (digitale) hulpmiddelen. ○ Kan de relevantie van het schoolvak overbrengen door verbanden te leggen met dagelijks leven, werk, maatschappij en wetenschap. • Kan een beperkt vakdidactisch onderzoek opzetten en uitvoeren door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Een vakdidactische probleemanalyse te maken en daaruit een onderzoeksvraag af te leiden; ○ In de eigen praktijk op een wetenschappelijke manier data te verzamelen; ○ Data kwantitatief of kwalitatief te analyseren; ○ Afgewogen conclusies te trekken.
ATTITUDE	<ul style="list-style-type: none"> • Is gericht op het ontwikkelen en aanpassen van eigen visie op het schoolvak in een bredere context van het onderwijs (o.a. vakoverstijgend leren, de aansluiting op vervolgstudie en beroep, en in het algemeen de maatschappelijke verhoudingen tot het vakgebied). • Is gericht op het ontwikkelen van creatieve vormen van lesgeven (<i>creative teaching</i>) en het stimuleren van creativiteit bij leerlingen (<i>teaching for creativity</i>). • Is gericht op algemene vorming, vakspecifiek leren en

	vaktaalontwikkeling van (individuele) leerlingen.
PEDAGOOG	
COGNITIE	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft algemene wetenschappelijke kennis van concepten op het gebied van ontwikkelingstheorie, leerpsychologie, (ped)agogiek, en methoden om zowel het sociale klimaat in de klas te analyseren en verbeteren als te beantwoorden aan individuele leerbehoeften van de leerlingen. • Heeft praktijkkennis van de pedagogiek in de specifieke context (van het leergebied, type onderwijs en school).
VAARDIGHEID	<ul style="list-style-type: none"> • Kan eigen praktijkkennis expliciteren op basis van algemene wetenschappelijke kennis en ervaringen uit de praktijk door: <ul style="list-style-type: none"> ○ Vanuit een positieve betrokkenheid leerlingen te inspireren, activeren en stimuleren tot leren van en met elkaar. ○ Op positieve wijze en trefzeker bij te dragen aan de sociaal-emotionele vaardigheid, socialisatie en identiteitsvorming van de leerling in de context van school en maatschappij. ○ Bewust te werken aan het scheppen en verbeteren van een veilig, sociaal klimaat (voor samenwerking) in de klas of daarbuiten. • Benoemt en onderbouwt voorbeelden van gedifferentieerd handelen zoals: <ul style="list-style-type: none"> ○ Sensitief in te spelen op individuele onderwijsbehoeften van leerlingen. ○ Rekening te houden met de leefwereld van leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond. • Kan zelfstandig prioriteiten stellen, en na overleg met relevante derden (o.a. collega's, ouders, hulpverleners) adequaat handelen bij gesignaleerde ontwikkelings- en gedragsproblemen.
ATTITUDE	<ul style="list-style-type: none"> • Werkt vanuit een (eigen) visie op de pedagogische taak van het (eigen) onderwijs en is bereid zich daarin verder te ontwikkelen. • Is gericht op samenwerking en verantwoording van het handelen in een open en positieve communicatie met (individuele) leerlingen en relevante derden (o.a. collega's, ouders, hulpverleners). • Is gericht op sturen, begeleiden en ruimte geven met betrekking tot de ontwikkeling van de eigenheid van de leerling (o.a. interesse, leerbehoefte, identiteit).

PROFESSIONAL	
EVALUATIE	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelt door een onderzoekende houding een eigen professionele, wetenschappelijke kennisbasis om het eigen handelen te verantwoorden, dat van collega's en begeleiders te duiden en ontwikkelingen in het onderwijs te kunnen plaatsen in een breder (historisch) perspectief. • Verbindt in een constructief-kritische dialoog de eigen ervaring met nieuwe ontwikkelingen en beleid, en overweegt daarbij verschillende perspectieven.
REGIE	<ul style="list-style-type: none"> • Kan de professionele kennisbasis en feedback vanuit de context (leerlingen, collega's, begeleiders, ouders, wetenschap en maatschappij) gebruiken voor het kritisch evalueren en blijvend sturen van het eigen handelen en de eigen ontwikkeling. • Stemt het eigen denken en handelen af met collega's en het onderwijskundig beleid van de school. • Benut en zoekt de professionele ruimte, ook in de context van onzekerheid en onbekendheid, en beseft en bewaakt de eigen grenzen.
IDENTITEIT	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelt een eigen identiteit, ethisch besef en authentieke visie in de context van het eigen handelen, externe kaders en dilemma's in een veranderende wereld. • Draagt met een onafhankelijke, open, kritische en academische geest bij aan de maatschappelijke en wetenschappelijke discussies ten behoeve van de ontwikkeling van het vakgebied, de beroepsgroep en het onderwijs.

BIJLAGE 3: OVERZICHT VAN DE PROGRAMMA'S

De structuur van het mastercurriculum

	Semester 1			Semester 2				
Lijn VD	Vakdidactiek 1	Lessenreeks	Zelfevaluatie 1	Begeleide Stage	Vakdidactiek 2	Ontwerp & Onderzoek	Zelfevaluatie 2	Zelfstandige Stage
Lijn PPO	Professionele Persoonlijke Ontwikkeling 1 <i>(incl. Professioneel Spreken)</i>				Professionele Persoonlijke Ontwikkeling 2 <i>(incl. Ontwerp & Onderzoek)</i>			
Lijn AD	Algemene didactiek 1				Algemene didactiek 2 <i>(incl. Verdiepingsthema)</i>			
	Portfolio				Portfolio			
Lijn ST	Begeleide Stage				Zelfstandige Stage			
		5	10	15		10	5	15

De structuur van het minorcurriculum

	Periode 1			Periode 2				
Lijn VD	Vakdidactiek A	Directe Instructie	Zelfevaluatie A	Stage A	Vakdidactiek B	Lessenreeks	Zelfevaluatie B	Stage B
Lijn PPO	Professionele Persoonlijke Ontwikkeling A <i>(incl. Professioneel Spreken)</i>				Professionele Persoonlijke Ontwikkeling B			
Lijn AD	Algemene didactiek A				Algemene didactiek B			
	Portfolio				Portfolio			
Lijn ST	Stage A				Stage B			
		0	5	7		5	5	8

BIJLAGE 4: BEZOEKPROGRAMMA

Donderdag 1 oktober 2020

8.30 - 9.00	Inloggen en ontvangst
09.00 - 10.00	Vorbereidend overleg panel en inzien documenten
10.00 - 10.55	Interview directie
10.55 - 11.15	Pauze
11.15 - 12.15	Interview panel inhoudelijk kernteam
12.15 - 13.00	Intern overleg panel
13.00 - 13.45	LUNCH
13.45 - 14.45	Interview panels vakdidactici: parallel per masteropleiding: <ul style="list-style-type: none">• Taal en cultuurwetenschappen• Mens en maatschappijwetenschappen• Bètawetenschappen
14.45 - 15.00	Pauze
15.00 - 15.35	Interview panel minorstudenten en alumni (5)
15.35 - 15.55	Pauze
15.55 - 16.40	Interview panel masterstudenten en alumni (5)
16.40 - 17.10	Pauze
17.10 - 18.10	Interview panel examencommissie
18.10 - 18.40	Panel intern overleg

Vrijdag 2 oktober 2020

09.00 - 10.00	Intern overleg panel, inzien documenten
10.00 - 10.45	Interview panel Samen Opleiden
10.45 - 11.05	Pauze
11.05 - 11.50	Interview panel schoolleiders/adviesraad
11.50 - 12.20	Intern overleg panel
12.20 - 13.05	Eindgesprek directie en voorzitter bestuursraad
13.05 - 13.45	LUNCH
13.45 - 16.30	Panel intern opstellen voorlopige bevindingen en voorbereiden mondelinge rapportage
16.30 - 16.45	Mondelinge rapportage voorlopig oordeel
16.45 - 18.15	Ontwikkelsprek: opleidingsoverstijgend
18.15 - 18.45	Afsluiting/ evaluatie (mogelijkheid tot napraten)

BIJLAGE 5: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek bestudeerd:

- 15 einddossiers van de masteropleiding LVHO in de Bètawetenschappen: 4 dossiers voor Biologie; 3 voor Natuurkunde; 4 voor Wiskunde en 4 voor Scheikunde. Vijf van deze dossiers betroffen alumni die een educatieve specialisatie voltooiden binnen de eigen vakmasteropleiding (1 voor het schoolvak Biologie; 1 voor Natuurkunde, 2 voor Wiskunde en 1 voor Scheikunde).
- 15 einddossiers van de masteropleiding LVHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen: 3 dossiers voor Duits, voor Engels en voor Frans; 2 dossiers voor Nederlands, voor Spaans en voor Griekse en Latijnse taal en cultuur.
- 17 einddossiers van de masteropleiding LVHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen: 2 dossiers voor Aardrijkskunde, voor Bedrijfseconomie, voor Algemene Economie, voor Filosofie, voor Geschiedenis en Staatsinrichting, voor Kunstgeschiedenis, voor Maatschappijleer en voor Management & Organisatie. Voor Godsdienst en Levensbeschouwing werd één dossier geselecteerd, meer alumni heeft de specialisatie de afgelopen 6 jaar niet opgeleverd.
- 24 einddossiers van de educatieve minoren: 2 dossiers voor bijna alle schoolvakken (Aardrijkskunde, Biologie, Duits, Engels, Frans, Geschiedenis, Godsdienst en Levensbeschouwing, Natuurkunde, Nederlands, Scheikunde, Wiskunde) De schoolvakken Grieks en Latijn en Spaans hadden slechts één alumna, waardoor automatisch dat dossier werd geselecteerd. 3 van deze dossiers betrof alumni die dit programma als educatieve module volgden.

De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij Qanu en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (via de elektronische leeromgeving):

- Addendum op het Zelfevaluatierapport (oktober 2020)
- Cultivating Creativity in Education (2016)
- Gemeenschappelijke regeling RDA + aanbiedingsbrief (2017)
- Verwevenheid van onderwijs en onderzoek (2011)
- Midterm review RDA 2018
- Strategie_a_significant_impact (2019)
- Onderwijsvisie kwaliteit binding en duidelijkheid (2013)
- Visie op Leren en Opleiden 2018-2022 (2019)
- Studiegids 2018-2019
- Marketingcommunicatieplan docentenacademie (2019)
- Projectplan samenwerking WUR-RU (2018)
- Samen Opleiden en Professionaliseren
- Factsheet Samen Opleiden
- Regels en Richtlijnen Stageplaatsing
- Rolbeschrijving instituutsopleider
- Stagewijzer
- Overlegstructuren Samen Opleiden
- Spoorboekjes van de educatieve masteropleidingen
- Overzichten instroom, doorstroom, uitstroom master en minor
- Onderwijs- en examenregeling (OER) 2019-2020
- Regels en Richtlijnen Tentamens
- Tentamenhandleidingen
- Toetsbeleid en toetsprogramma

